

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
НУБІП України
Навчально-науковий інститут лісового і садово-паркового господарства

УДК 712.253:711.168 (477.42)
ПОГОДЖЕНО ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Директор ННІ лісового і садово-паркового господарства
Завідувач кафедри ландшафтної архітектури та фітодизайну

(Василишин Р.Д.) (Колесніченко О.В.)
« » 2023 р. « » 2023 р.
НУБІП України

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
на тему: **РЕКОНСТРУКЦІЯ ПАРКУ «МІСЬКИЙ ПАРК КУЛЬТУРИ ТА
ВІДПОЧИНКУ» В М. НОВОГРАД-ВОЛИНСЬКИЙ**

Спеціальність 206 – Садово-паркове господарство
Освітня програма – Садово-паркове господарство
Орієнтація освітньої програми – освітньо-професійна

Керівник магістерської роботи
к.с.-г.м., доцент (Піхало О.В.)
Виконала _____ (Данчук В.В.)

Київ – 2023
НУБІП України

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут лісового і садово-паркового господарства

ЗАТВЕРДЖУЮ :

Завідувач кафедри ландшафтної архітектури та
фітодизайну

д.б.н., проф. _____ Колесніченко О.В.

«___» _____ 2022 р.

ЗАВДАННЯ

Данчук Вікторії В'ячеславівні

Спеціальність 206 Садово-паркове господарство

Освітня програма – Садово-паркове господарство

Тема магістерської роботи: **“Реконструкція парку «Міський парк
культури та відпочинку» в м. Новоград-Волинський”**

Затверджена наказом ректора від «15.12.2022 р.» № 1852 «С».

Термін подання завершеної роботи на кафедру 6 листопада 2023 р.

Вихідні дані до випускної магістерської роботи:

- джерела інформації (літературні, інтернет, наукові праці)
- існуючі генеральні або кадастрові плани, схеми
- ситуаційний план, карта м. Новоград-Волинський.

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

- вивчити особливості організації паркових територій малих міст;
зібрати історичну довідку та надати містобудівну оцінку;
- провести передпроектний аналіз території парку;
- розробити пропозиції щодо реконструкції парку культури та
відпочинку у м. Звягель;
- узагальнити комплекс агротехнічних заходів для насаджень парку.

Перелік графічних документів:

- ситуаційний план
- схеми парку
- план реконструкції.

Дата видачі завдання «29» листопада 2022 р.

Керівник магістерської роботи, доц. _____

Завдання прийняла до виконання _____

Піхало О.В.

Данчук В.В.

РЕФЕРАТ

НУБІП України

Реконструкція «Міського парку культури та відпочинку» в місті Звягель наразі є дуже актуальною темою, так як центральний парк міста – є його окрасою.

На території парку є зони, котрі підлягають повній або частковій реконструкції.

НУБІП України

Парк знаходиться практично в центрі міста та є важливою складовою щоденного його використання, адже кожного дня відсоток його відвідування є достатньо високий. Кваліфікаційна магістерська робота складається з вступу, 5-ти розділів, висновків, списку літературних джерел та додатку.

НУБІП України

У 1-му розділі розглядаються питання досвіду та нюансів влаштування подібних парків в Україні та у світі.

В розділі 2 зібрана інформація про місцезнаходження «Міського парку культури та відпочинку» в місті Звягель, описані природні особливості регіону та його історична довідка.

НУБІП України

У 3-му розділі надані всі дані по сучасному стану території парку та розроблені всі необхідні схеми, включаючи схему комплексної оцінки парку.

Розділ 4 присвячений наданню проектних пропозицій щодо реконструкції паркової території, зокрема по зонуванню, інженерному обладнанню, малих архітектурних форм та озелененню.

НУБІП України

У 5-му розділі запропоновано низку заходів та комплексу робіт по експлуатації елементів благоустрою та агротехнічних питань по догляду за насадженнями.

Загальна кількість сторінок друкованого тексту – 71 с, кількість рисунків – 41 шт, таблиць – 5 шт, використані джерела інформації – 50.

НУБІП України

НУБІП України

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІЙ ПАРКІВ МАЛИХ МІСТ УКРАЇНИ ТА СВІТУ.....	7
1.1 Вітчизняний досвід влаштування міських парків.....	7
1.2 Світові тенденції щодо організації паркових територій в малих містах	15
РОЗДІЛ 2. ІСТОРИЧНА ДОВІДКА ТА ОСОБЛИВОСТІ МІСЦЯ РОЗТАШУВАННЯ.....	19
2.1 Місцезорозташування об'єкту.....	19
2.2 Історична довідка.....	23
2.3 Природні умови регіону досліджень.....	25
РОЗДІЛ 3. ПЕРЕДПРОЕКТНИЙ АНАЛІЗ ТЕРИТОРІЇ.....	28
3.1 Комплексний аналіз території.....	28
3.2 Стан благоустрою території.....	30
3.3 Інвентаризація та оцінка сучасного стану існуючих насаджень.....	35
РОЗДІЛ 4. ПРОЕКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО РЕКОНСТРУКЦІЇ ТЕРИТОРІЇ «МІСЬКОГО ПАРКУ КУЛЬТУРИ ТА ВІДПОЧИНКУ» В М. ЗВЯГЕЛЬ.....	40
4.1 Обґрунтування ідеї проекту.....	40
4.2 Комплексна оцінка території для обґрунтування етапів реконструкції.....	44
4.3 Пропозиції щодо влаштування дорожньої мережі та елементів благоустрою.....	47
4.4 Особливості підбору деревних та квіткових рослин для озеленення.....	49
РОЗДІЛ 5. АГРОТЕХНІКА СТВОРЕННЯ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТЕРИТОРІЇ «МІСЬКОГО ПАРКУ КУЛЬТУРИ ТА ВІДПОЧИНКУ» В М. ЗВЯГЕЛЬ.....	53
5.1 Догляд за елементами благоустрою парку.....	53
5.2 Встановлення інженерного обладнання та малих архітектурних форм.....	54
5.3 Заходи по збереженню існуючих насаджень.....	55
5.4 Технологічні прийоми посадки деревних рослин.....	60
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	63
ДОДАТКИ.....	67

НУБІП України

ВСТУП

НУБІП України

Реконструкція – це процес відновлення, перебудови чи модернізації

будівель, споруд, інфраструктури або інших об'єктів з метою покращення їхньої функціональності, безпеки, ефективності або зовнішнього вигляду.

НУБІП України

Реконструкція може включати в себе різноманітні роботи, які зазвичай виконуються для вдосконалення або зміни існуючої структури чи системи.

Реконструкція може відбуватися в різних галузях, включаючи будівництво, міське планування, транспорт, енергетику, інфраструктуру та інші. Цей процес

НУБІП України

зазвичай вимагає комплексного планування, проектування та виконання робіт, і може включати співпрацю з інженерами, архітекторами, дизайнерами та іншими фахівцями.

Основні етапи реконструкції можуть змінюватися в залежності від типу об'єкта та конкретних завдань, але в загальному вигляді вони включають такі кроки:

1. Попередні дослідження та оцінка території.
2. Проектування та вибір матеріалів.
3. Оцінка вартості реконструкції, включаючи матеріали та робочу силу.
4. Отримання дозволів.
5. Прибирання та демонтаж старих матеріалів та конструкцій, які підлягають заміні.
6. Виконання робіт.
7. Контроль якості.
8. Фінальний огляд та приймання об'єкта.
9. Експлуатація та обслуговування.

Можливості перетворення території, а також прийому формування об'ємно-просторової композиції культурного ландшафту залежать від природних ландшафтних компонентів. Кліматична зона визначає набір рослинності, рельєф визначає ухвалення архітектурних, планувальних та інженерних рішень, рослинності і ґрунту та ін.

НУБІП України

Реконструкція парку – це ще один крок до перетворення парку на майданчик для культурної та соціальної взаємодії за збереженням його автентичності та природної привабливості.

Сучасні парки можуть створюватись за принципом рекреаційних систем, спеціально утворених поблизу найбільших міст для короткочасного та інтенсивного відпочинку. Вони можуть бути прогулянково-пейзажними, спортивно-прогулянковими, архітектурно-історичними, а також аквапарки, етнопарки та ін., які створені на унікальних природних і антропогенних об'єктах для їх охорони і регламентованого рекреаційного використання. Парки є незмінним об'єктом відвідування молоді та не є винятком для людей інших вікових категорій.

Ключова мета реконструкції парку є покращення якості життя місцевого населення. Відновлення та модернізація парку може забезпечити місця для активного відпочинку, релаксації та відпочинку.

Мета роботи – надати проектні пропозиції щодо реконструкції території парку культури та відпочинку у м. Звягель.

Для досягнення поставленої мети були сформувані наступні завдання:

вивчити особливості організації паркових територій малих міст;

зібрати історичну довідку та надати містобудівну оцінку;

провести передпроектний аналіз території парку;

розробити пропозиції щодо реконструкції парку культури та відпочинку у м. Звягель;

узагальнити комплекс агротехнічних заходів для насаджень парку.

Об'єкт – «Міський парк культури та відпочинку» в місті Звягель, Житомирської області.

Предмет досліджень – пропозиції щодо реконструктивних заходів на парковій території

РОЗДІЛ 1

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІЙ ПАРКІВ МАЛИХ МІСТ

УКРАЇНИ ТА СВІТУ

1.1 Вітчизняний досвід влаштування міських парків

В Україні і в багатьох інших країнах існує багато прикладів влаштування міських парків. Влаштування міських парків має багато переваг, таких як: збереження зеленої зони в місті, покращення якості повітря, забезпечення місць для відпочинку та фізичної активності мешканців міста і збільшення загальної якості життя.

Також національні природні парки мають важливе значення для усіх оточуючих, так як це території природно-заповідного фонду, котрі охороняються та поєднують між собою відпочинок та захист природного різноманіття.

Організації діяльності національних парків регулюються нормативно-правовими актами, які досі формуються протягом багатьох століть. Тому доцільно провести систематизацію законодавчих актів та визначення етапів становлення національних парків, це й дозволить загалом проаналізувати та оцінити ретроспективу та перспективи майбутнього розвитку даної категорії природно-заповідного фонду [1].

Найбільш яскравими прикладами вітчизняного досвіду влаштування міських парків є:

1. Київ, Парк ім. Тараса Шевченка. Цей парк розташований в самому центрі і являється найменшим в Києві. Територія також є однією з основних зелених зон міста. Даний парк – офіційно визнана пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення. Все тому, що тут розташований монумент, котрий присвячений символу українського народу – Тарасу Шевченку та червоному корпусу КНУ – одного з найдавніших університетів України. В парку можна знайти велику кількість варіантів для активного та спокійного

відпочинку, так як: дитячі майданчики, спортивні майданчики, алеї для прогулянок та місця для пікніків [3].

Рис. 1. План парку ім. Тараса Шевченка [2]

Про створення парку Шевченка чиновники задумувалися ще у 1860 році. Тоді садівник Карл Християні спроектував сквер, який мав гармонійно поєднуватися з архітектурним дизайном та прилеглими будинками, центральними вуличками міста. Через 30 років, у 1890 році, урочисто відкрили Університетський парк.

21 серпня 1896 року у центральній частині парку возвели пам'ятник Миколі I (засновник Київського університету Святого Володимира), тоді сквер стали називати Миколаївським. Вже тоді парк почали розбудовувати згідно стандартних норм, розбивали прогулянкові алеї, оснащували лавками, висаджено дерева, облаштовано клумби, і також було найнято цілу команду робітників, в яких було завдання по догляду за рослинами і охорона монументу Його Превосходительству.

1939 року парк отримав сучасну назву – парк Шевченка. В день народження поета 6 березня, замість монумента цареві спорудили пам'ятник видатному українцю, приурочивши подію до 125-річчя Кобзаря [3].

Остання суттєва реконструкція парку Шевченка була проведена у 2001 році. Тоді доріжки вимостили тротуарною цеглою (клинкером), встановили нові ліхтарі, вази з квітами, відремонтували громадську вбиральню, змонтували дитячий майданчик та візитівку парку – куточок для гри в шахи. У той самий час з'явився там і ресторан «Тарас», згодом перейменований на «Опанаса». За традиціями тодішнього мера Олександра Омельченка у парку Шевченка з'явився й бювет з артезіанською водою, вироблений з чавуну [4].

З того часу у парку почав розвиватися маленький бізнес: кіоски, кафе, дитячі трамвайчики, велопарковки. Додали також новий пластиковий дитячий майданчик та скульптуру.

У 2015 році класичний парк Шевченка знову вирішили реконструювати за проєктом «Київські парки». Згодом там поставили дзеркальний кіоск з бургерами, і невдовзі почали реконструкцію, яка полягає у заміні старих лавок та смітників на нові. Загалом по парку встановили 30 різних видів лавок, і більшість нових об'єктів були розроблені українськими дизайнерами. Матеріали, з яких виготовлені нові лавки, як їхні форми, абсолютно різні – тут і метал, і бетон, і дерево. Одна лавка навіть виконана у вигляді віражу для американських гірок [4].

2. Львів, Личаківський парк. Цей парк розташований на південному сході Львова і відомий своєю природною красою. Він має велику кількість пішохідних та велосипедних стежок, а також лісові озера для водних видів спорту та риболовлі.

Створений Личаківський парк у 1894 році. В кінці 19 століття до Львова переїжджає талановитий архітектор на ім'я Арнольд Рьорінг для того, щоб прикрасити міські околиці. Всі його починання підтримували місцева влада. Територія району, яка була виділена для парку, являла собою глибокі рови, піщані насипи, глиняні кар'єри, тому доводилося виділяти чималі кошти, щоб перетворити цю місцевість на справжній витвір мистецтва.

На сьогоднішній день Личаківський парк – це серце міста. Оточений він десятками історичних місць, пам'яток, архітектурних споруд. Найближчий з них – це меморіал загиблим у Першій світовій війні – Пагорб Слави, який створили на початку 20 століття [6].

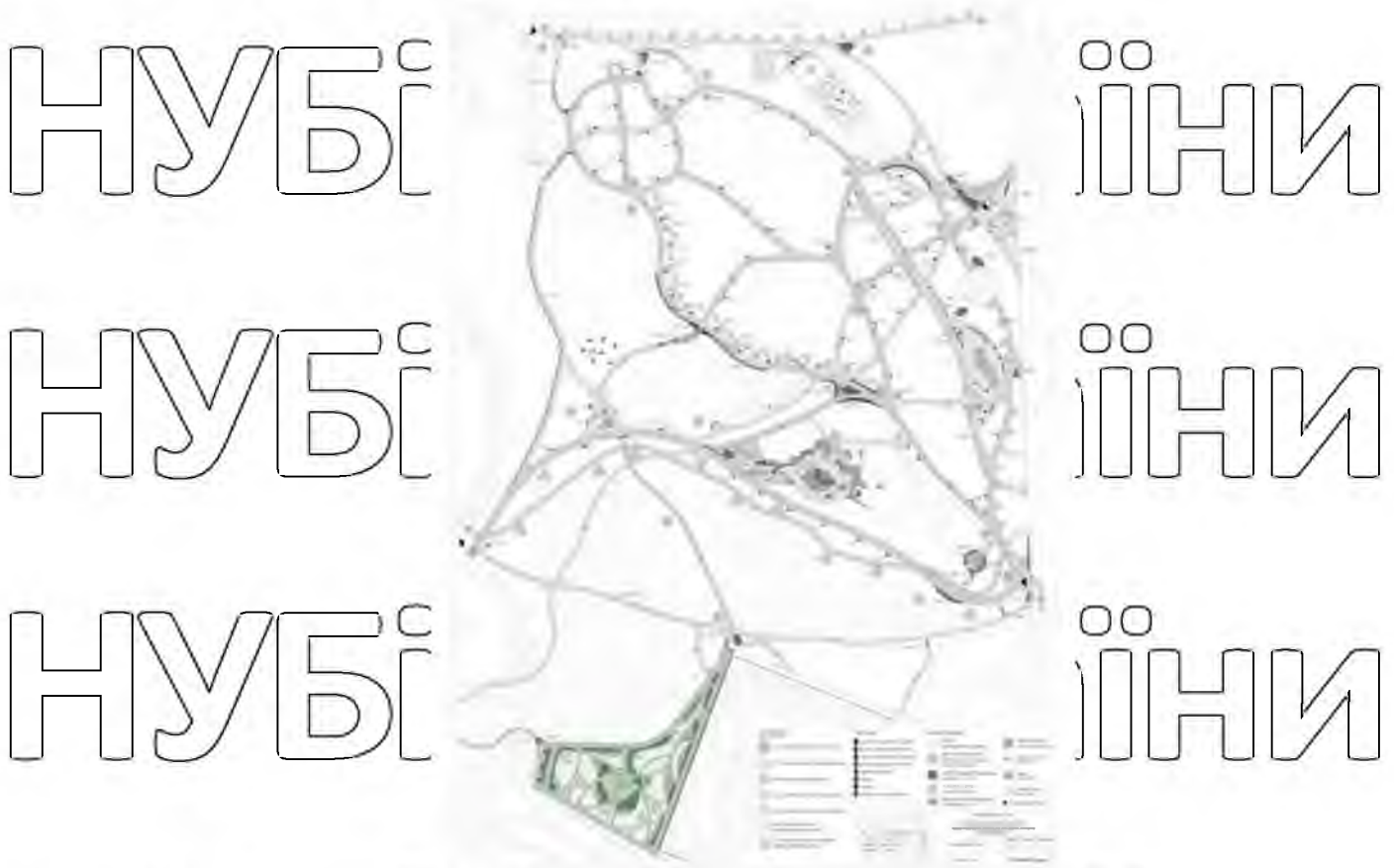

Рис 1.2 Генплан Личаківського парку [5]

У Львові у 2018 році почали реконструювати Личаківський парк. Станом на зараз роботи залишились незавершеними. Керівниця міського управління екології Галина Микітчак розповідає, коли планують завершити облаштування парку. З основного, що виконали з робіт це:

- собачий майданчик (в процесі обладнання);
- основна дорога, що йде від вулиці Пасічної до стадіону "Скіф";
- готовий один з дитячих майданчиків (інший поки незавершений);
- одна велодоріжка.

За інформацією з джерел, в наступному році вже планують завершити в цілому роботи, що були передбачені проектно-кошторисною документацією.

3. Одеса, Парк Шевченка. Розташований на березі Чорного моря, цей парк пропонує мешканцям Одеси та гостям міста можливість насолоджуватися морським бризом та красою прибережної лінії, а також активно відпочивати на дитячих майданчиках та спортивних майданчиках.

Рис. 1.3. Карта-схема центрального парку культури та відпочинку ім. Т.Г. Шевченка [7]

Парк імені Тараса Шевченка розташовується у центральній частині Одеси.

На сьогодні він є одним із найпопулярніших місць відпочинку одеситів та гостей міста. Раніше, після підкорення фортеці Маджибей, на території сучасного парку росіяни збудували фортифікаційні укріплення (до наших днів збереглися порохова вежа та аркада). Вони прослужили близько 20 років, доки під час чергової війни Російська імперія потіснила кордон Османської імперії на південь, тож Одеська фортеця втратила свою цінність. Згодом, у 1811 році, з неї зробили карантин, і в його межах у'явився Карантинний цвинтар. Одеса не раз переживала жахливі епідемії чуми: збудники хвороби привозили з собою

кораблі, які прибували в порт. Ділянка парку Шевченка була позначена на плані Одеси як «Крпіносний сад», котрий довго був занедбаним, проте 7 вересня 1735 року парк все ж відкрили і назвали на честь російського імператора

Олександрівським. Сам Олександр II на урочистому відкритті парку посадив дуб. Алеями цього парку свого часу гуляли Анна Ахматова, Федір Достоєвський,

Василь Жуковський, Антон Чехов. 1954 року Олександрівський парк перейменували на честь українського класика – Тараса Шевченка [8].

2014-го року виповнюється 200 років від дня народження Тараса Григоровича Шевченка, того ж року в цьому парку запланували його перевтілення.

У ході реконструкції Олександрівської алеї Парку Шевченка замінили 6 тисяч квадратних метрів дорожнього покриття проїзної частини, понад 5 тисяч квадратних метрів тротуарного покриття, встановили 28 лав та 28 урн. В кінці

2014 року, міська влада працювала над відновленням вуличного освітлення у парку. На цей етап реконструкції було освоєно майже 7, 5 мільйонів гривень.

Також була реконструкція Суворовської алеї, котра тягнеться верхньою кромкою схилу, від провулка Нахімова до Ланжеронівської арки. Розбиті тротуари, поламані або відсутні лави, засмічені схили – все це вже

реконструювали у 2015 році [9].

4. Харків, «Центральний парк культури і відпочинку». Цей парк є однією з найбільших зелених територій у Харкові та містить в собі озера, фонтани, дитячі ігрові майданчики та спортивні майданчики.

Центральний парк розваг спочатку називався замиським Миколаївським парком та був закладений у 1893-1895 роках. Того часу міська влада запропонувала засадити деревами від 20 до 40 десятин (1 десятина – 1,09 га) з

обох боків Сумського шосе. Оскільки виділена ділянка знаходилася досить далеко від міста, то переважно призначалася для кінних прогулянок. Його

вирішили розбити на зразок Булонського лісу у Франції – з алеями для верхової їзди та катання в екіпажах.

За десять років у міському парку та лісопарковій зоні було продовжено до Лісопарку трамвайну лінію (1930 р.), відкрито тролейбусну лінію від центру міста до парку (1939 р.), збудовано Дитячу залізницю з кінцевими станціями та «Лісопарк» (1940 р.). Разом з цим було відкрито Зелений театр, павільйон-читальню, кінотеатр, атракціони, побудовано парашутну вежу, яка проіснувала як мінімум до середини 1960 років. Поряд з'явився стадіон "Динамо". І наприкінці 1930-х років, після смерті письменника Максима Горького, парку було присвоєно його ім'я [10].

Весною 2011 року «Центральний парк культури і відпочинку» закрили на масштабну реконструкцію. Старі павільйони та атракціони демонтували.

Напередодні відкриття 22 серпня 2012 року оновлену пам'ятку відвідав президент України 23 серпня 2012 року, у День визволення Харкова. Центральний парк розваг було урочисто відкрито й надано для користування відвідувачам. Тепер тут працюють понад 30 атракціонів, розмішені низка кафе та ресторанів [10].

Рис. 1.4. Карта «Центрального парку культури і відпочинку» [11]

У Харкові екоінспектори розрахували 3,18 мільярда гривень збитків довкільно від обстрілу російськими військами «Центрального парку культури і відпочинку», що стався 9 серпня 2022 року. Обстріл зруйнував та пошкодив будівлі та споруди парку, а також знищив 73 дерева, повідомляє Держекоінспекція. Внаслідок військової агресії у парку було засмічено близько 55 000 м² площ пластиком, деревиною, чорними і кольоровими металами та склом. Об'єм утворених відходів сягнув близько 16 500 м³ [12].

Рис. 1.5 - 1.6. Наслідки ракетних обстрілів «Центрального парку культури і відпочинку» [13]

Працівники Центрального парку культури та відпочинку імені Герського навели лад у ретро-парку та на атракціоні «Індія», які постраждали внаслідок ворожих обстрілів. Як повідомили у парку, персонал прибрав завали, уламки декорацій та інше сміття. Також очистили від бруду дитячі майданчики. «Працюють, щоб одразу після перемоги порадувати харків'ян доглянутими та красивими алеями», – зазначили у парку [13].

КП «Центральний парк культури і відпочинку» перейменували 18 серпня 2023 року, рішенням сесії Харківської міської ради. Відтепер комунальне підприємство називатиметься «Центральний парк».

Усі ці парки стали важливими місцями для відпочинку та розваги для місцевого населення та приїжджих. Також вони сприяють збереженню

природних ресурсів, покращенню якості життя та створюють привабливіші умови для проживання в містах. Управління та планування міських парків вимагає зусиль місцевих влад, громадських організацій та мешканців для забезпечення їх тривалого і сталого розвитку.

1.2 Світові тенденції щодо організації паркових територій в малих містах

Особливістю зарубіжного досвіду проектування та будівництва міських парків насамперед є винятковий підхід до розробки та проектування кожного парку окремо, тому що сучасний парк перетворився на одну з форм прояву культури кожного міста. Вивчення особливостей сучасного паркобудування закордонних парків дало змогу виявити їх деякі напрямки:

- проектування тематичних парків;
- створення єдиної образної структури парків;
- створення ландшафтного сценарію у парках;
- використання порушених (деградованих) міських територій для створення парків;
- використання принципу поєднання старого та нового у парках;
- використання інноваційних технологій у проектуванні парків;
- використання технологічних аспектів у підтримці стійкого паркового середовища.

Ці напрямки, згодом, можуть бути можливими векторами реконструкції парків України. Вони були використані як аналоги у розробці моделей, принципів та прийомів реконструкції

Рис. 1.7. Карта парку "Порт Аventura" в Іспанії [14]

У сучасному світі, аби приваблювати відвідувачів, парк має бути оснащений високоякісною технікою, бути оригінальним серед інших та мати видовищні ефекти. Таким чином, "Порт Аventura" в Іспанії має п'ять тематичних майданчиків – Середземне море, Полінезія, Китай, Мексика, Далекий Схід. "Міфічна Земля" відтворює атмосферу стародавніх цивілізацій Середземного світу; "Місто Дозвілля" – специфіку Голлівуда [14].

Рис. 1.8. Карта парку «Дісней-Ворлд», США [15]

спроможні надати населенню різноманітні культурно-просвітницькі, видовища.

Після перегляду особливостей організації території малих міст України та світу, можна зробити такий підсумок: значна увага приділяється тематиці парку,

їх функціональності та озелененню. Озеленення є досить важливим пунктом при

реконструкції чи влаштуванні території, адже життя у місті, особливо в

промисловому, потребує свіжого повітря та балансу між сірими будовами та

ландшафтом. Бо всім відомо, що зелені насадження мають великий позитивний

вплив на психо-емоційний стан людини, тому не можна зневажати їх

облаштування.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ 2

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА ТА ОСОБЛИВОСТІ МІСЦЯ РОЗТАШУВАННЯ

НУБІП України

2.1 Місцезрештування об'єкту

НУБІП України

Даний парк розташований в місті Новоград-Волинський (ниці Звягель) Житомирської області (рис. 2.4). Звягель – старовинне місто розташоване у північно-західній частині області, у місці впадіння річки Смолки до Случі, правої

НУБІП України

притоки Горині. Вперше згадується у джерелах 1256 року як руське місто Возвягель. Розвинувся як урбаністичний центр у XVI столітті під пануванням князів Острозьких [17].

Вхід у міський парк

Рис. 2.1 Вхід у міський парк, 1930-ті роки [18]

НУБІП України

НУБІП України

Рис. 2.2. Вид кінотеатру ім. Щорса, 1953 р. [18]

Рис. 2.3. Центральний універмаг, 1964 р. [18]

Площа міста 26,67 км², населення 35,1 тис. осіб (2019). В місті є 11 дошкільних навчальних закладів, 11 загальноосвітніх шкіл, музичні та художні

школи, спортивний стадіон «Авангард», «Новоград-Волинський промислово-економічний технікум», Вище професійне училище, «Новоград-Волинський медичний коледж» тощо [19]

НУБІП України

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛАН

НОВОГРАД-ВОЛИНСЬКИЙ
ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

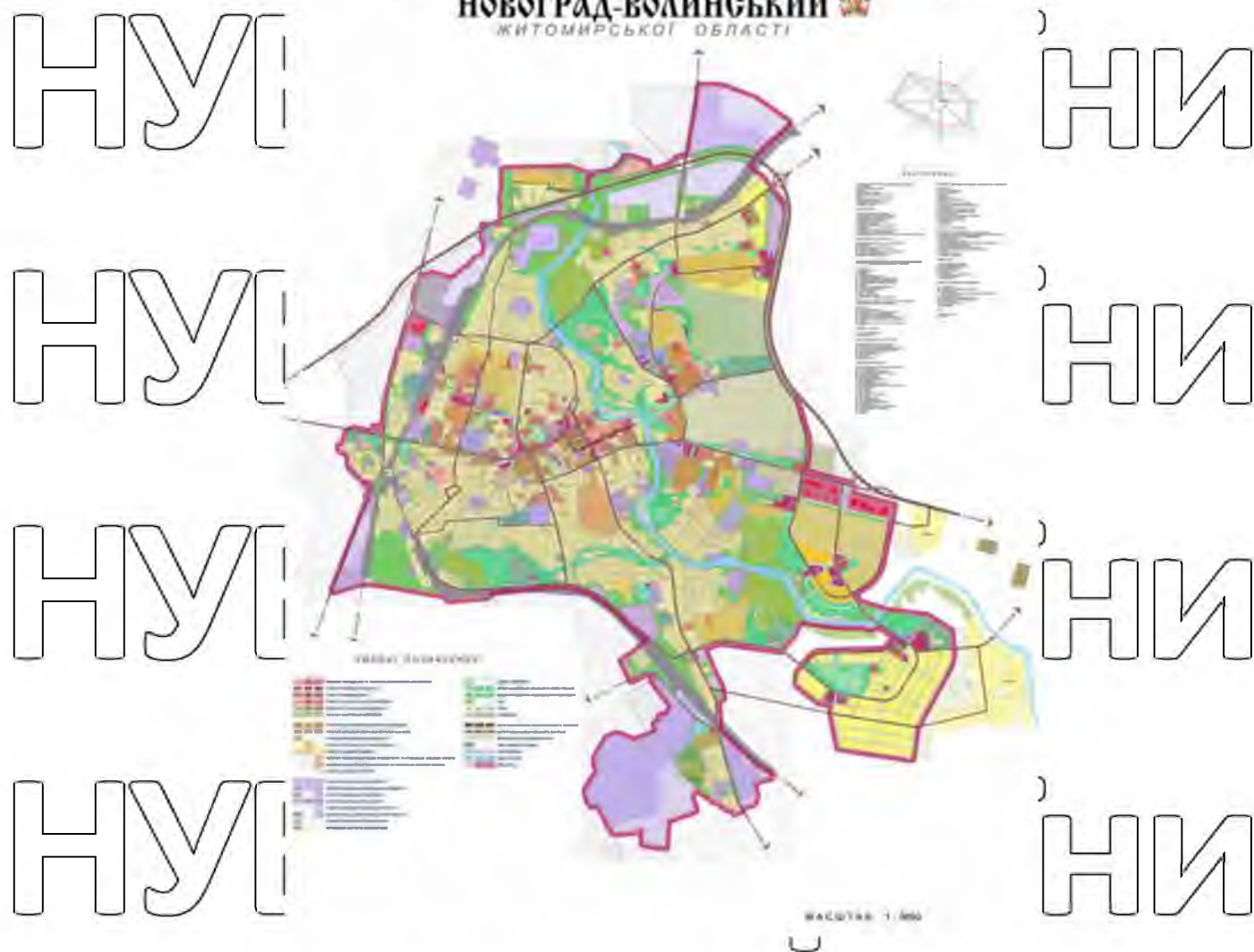

Рис. 2.4. Генеральний план м. Звягель [20]

НУБІП України

Територія міського парку розташована по вулиці Шевченка, поряд з житловими будинками (рис. 2.5). Має площу 4,3 га.

НУБІП України

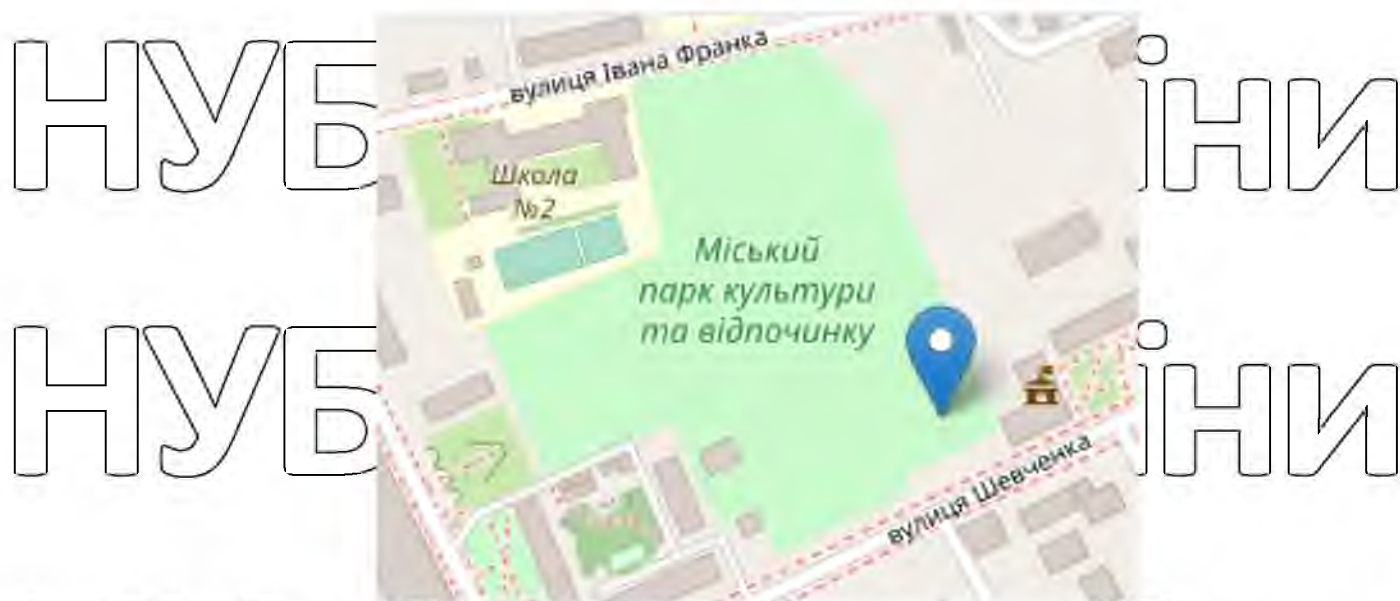

Рис. 2.5. Ситуаційний план «Міського парку культури та відпочинку» в м. Звягель [21]

Територія парку відкрита ще з 60-х років минулого століття (рис. 2.1, 2.2, 2.3). Тут облаштовано прогулянкові алеї, встановлено сміттєві бачки. Для дітей передбачені два ігрових майданчики. У парку можна знайти кілька різних скульптур. На території парку є будівля літнього театру. Іноді тут проходять дискотеки для молоді. Також тут працюють кафе і магазини. Влітку парк пропонує більшу кількість розваг, ніж взимку. У літню пору тут працює фонтан, а також атракціони. Щорічно на території парку відбувається масштабний фестиваль літератури і мистецтва "Лесині джерела". Також тут проводяться святкування Дня захисту дітей та інші культурно-масові заходи.

Переглянувши схему парку, можна зробити висновки, що його територія потребує заходів щодо реконструкції, яка допоможе зберегти рівень міста на висоті, додавши декоративність, різноманітність проведення вільного часу та якісного відпочинку, як активного, так і пасивного [22].

2.2 Історична довідка

Новоград-Волинський район утворено 7 березня 1923 року. Його центром є місто Новоград-Волинський (до 1795 року – Звягель), а нині з 2022 року також Звягель. Перша згадка про нього датована 1257 роком [23].

Звягель – це батьківщина відомої української поетеси – Лесі Українки. Тут автоматично абстрагуєшся від проблем, суцільної повсякденної біганини. Місту вже більше 750 років. За цей період утворилося чимало цікавих місць, де можна подорожувати. Без сумніву, це місто є окрасою Житомирської області.

Статус міста Звягель отримав у 1795 році, а вперше згадується у 1256 році, у Галицько-Волинському літописі. Тоді поселення називали Бозвягель, Звягель – аж до кінця 18 століття. Свідком тих подій є Звягельська фортеця та чимало інших пам'яток, якими славиться місто.

Рис. 2.6. Звягельська фортеця [23]

Звягельська фортеця, котра знаходиться недалеко від центру міста, була побудована за наказом Костянтина Острозького на початку 16 століття (рис. 2.6).

На жаль, до сьогоднішнього дня збереглася лише одна стіна оборонної споруди.

Вежа та дзвін були надбудовані вже за часів незалежності України. Тим не менше, це місце варте уваги. Поруч є оглядовий майданчик, звідни відкривається чудова панорама. Біля фортеці знаходиться символ міста – «Дзвін». Кожне місто

має якийсь особливий символ. У Звягелі це «Дзвін». Колись річка Случ, на якій побудоване місто, була глибокою і судноплавною, але місцями з-під води виступали скелі, через які багато кораблів тонуло. Для того щоб цього уникнути, через річку натягався канат з підвішеними дзвонами. І коли була погана видимість, судна чіплялися за канат, а дзвін попереджав про небезпечні скелі. Кораблі плавали часто, відповідно, дзвони лунали часто. Тому місто отримало назву Звягель, від слів «дзвонити», «звягати». Ось така красива легенда про символ Звягель – дзвін [23].

Рис. 2.7. Палац Мезенцева [23]

Графський куточок у Звягелі – це палац Мезенцева (рис. 2.7). Важко точно визначити архітектурний стиль споруди. Тут поєднуються й елементи ренесансу і бароко, класицизму. Єдиний вихід із цієї ситуації – милуватися палацом Мезенцева з вулиці.

Рис. 2.8. Літературно-меморіальний музей Лесі Українки [23]

Літературно-меморіальний музей Лесі Українки також є однією з окрас нашого міста (рис. 2.8). Багато людей знають Звягель саме завдяки Лесі Українці, адже тут відома поетеса розпочала свій життєвий шлях. На честь Лариси Косач засновано літературно-меморіальний музей. Цей будинок родини Косачів (справжнє прізвище поетеси) став останнім, третім за ліком домом у Звягелі. Відвідувачів музею зустрічає табличка із написом «У цьому будинку в 1871 році народилася велика українська поетеса Леся Українка». Леся Українка не одне покоління надихала своєю творчістю, жагою до життя. Жителі міста пишаються, що саме в Звягелі народилася відома всьому світу поетеса [23].

2.3 Природні умови регіону досліджень

Новоград-Волинський район знаходиться на заході Житомирської області. Він посідає третє місце в області серед інших районів за площею (2098 км²) та кількістю населення.

Новоград-Волинський район має вигідне фізико-географічне положення.

Територія району знаходиться на Українському щиті, що зумовлює наявність властивих для цього геологічного утворення родовищ корисних копалин. Рельєф являє собою слабонахилену горбисто-хвилясту рівнину. Розташування у межах природної зони Полісся зумовлює сприятливі помірно-континентальні кліматичні умови.

Грунтовому покриву притаманна певна строкатість: поруч із малородючими дерново-підзолистими ґрунтами трапляються продуктивні сірі опідзолені та чорноземно-лучні. Район добре забезпечений водними та лісовими ресурсами (лісистість – близько 35%). Рослинний і тваринний світ характеризуються значною видовою різноманітністю. У районі функціонує 13 природоохоронних об'єктів, що покликані зберігати й відтворювати унікальні компоненти природи не лише місцевого, а й загальнодержавного значення [24].

Загалом природні умови Новоград-Волинського району сприятливі для

розвитку господарства і життя населення.

У геоструктурному плані територія Новоград-Волинського району знаходиться в межах північно-західного схилу Українського щита (складової Східноєвропейської платформи), який перекривають осадові відклади неогенової та четвертинної (антропогенової) систем.

Кристалічні породи Українського щита докембрійського віку. Вони часто виходять на денну поверхню на підвищених ділянках рельєфу, вододілах, схилах долин річок. Інтрузивні форми граніту зустрічаються двох типів: червоний порфіроподібний великозернистий (відслонюється по берегах р. Случ).

Особливості кліматичних умов району зумовлені його фізикогеографічним положенням. Основними чинниками, що впливають на клімат, є надходження сонячної радіації, циркуляція атмосфери та характер земної поверхні. Розташування Новоград-Волинського району у помірному кліматичному поясі та невелика протяжність території з півночі на південь та із заходу на схід обумовлюють одноманітні кліматичні показники.

Середньомісячна температура повітря у січні становить $-5,6^{\circ}\text{C}$, у липні 18°C ; середньорічна температура $-7,1^{\circ}\text{C}$

Абсолютний мінімум температури повітря дорівнює $-34,4^{\circ}\text{C}$, максимум $-35,8^{\circ}\text{C}$ (2000 р.). Атмосферний тиск становить, у середньому, взимку 1019 гПа , влітку 1013 гПа . Середньорічна швидкість вітру $3,8\text{ м/с}$. Середньорічна кількість опадів дорівнює $650\text{--}680\text{ мм/см}^2$. Найбільша кількість опадів випадає із квітня по жовтень – понад 450 мм/см^2 , значно менше, близько 200 мм/см^2 – із листопада по березень. Найбільша кількість опадів, що випадала за одну добу, 70 мм/см^2 (1913 р.). Середньорічні показники тримання снігового покриву 85 днів. Середня висота снігового покриву – близько 15 см . Серед несприятливих явищ: протягом року днів з хуртовиною 14 , з ожеледицею 10 , з грозою 25 , з градом $1\text{--}2$ [24].

Метеорологічні спостереження за останні роки ХХ та початку ХХІ століття фіксують позитивні відхилення середньорічних показників температур повітря. Так, якщо у 1977 році середня температура становила $6,7^{\circ}\text{C}$, то вже у 2000 році

цей показник дорівнював 7,1 °С, а у 2010 році – 8,4 °С. Максимум був зафіксований 2015 року – 9,8 °С.

Грунтовий покрив Новоград-Волинського району достатньо неоднорідний, що зумовлено чинниками ґрунтоутворення (материнськими породами, рельєфом, кліматичними умовами, близькістю ґрунтових вод, біотою, тривалістю ґрунтоутворення тощо).

За агроґрунтовим районуванням район належить до бореального (помірно холодного) ґрунтово-біокліматичного поясу. Основними генетичними типами ґрунтів, що трапляються на території району, є: дерново-підзолисті (слабопідзолисті піщані та глинисто-піщані, середньопідзолисті оглесні), ясно-сірі та сірі опідзолені (сірі лісові), чорноземи опідзолені, лучні та чорноземно-лучні, торфово-болотні, дернові (піщані, глинисто-піщані, супіщані).

Дерново-підзолисті ґрунти займають більшу частину території району.

Ґрунтоутворювальними породами цих ґрунтів є піщані та супіщані елювіогляціальні та алювіальні відклади. На різноманіття дерново-підзолистих ґрунтів впливає високий рівень ґрунтових вод, розвиток їх під хвойними та широколистяними лісами і локальні особливості рельєфу зандрових рівнин. Під

час формування профілю дерново-підзолистих ґрунтів вирішальну роль відіграють дерновий та підзолистий ґрунтоутворювальні процеси. У ході дернового процесу накопичується та акумулюється гумус, а підзолистий процес завдяки фізико-хімічним та біологічним реакціям забезпечує розклад гумусу та

півтораоксидів із подальшим їх винесенням і накопиченням углиб за ґрунтовим профілем. У результаті формується гумусово-елювіальний горизонт, під яким розміщуються горизонти вимивання (елювіальний) та вмивання (ілювіальний)

[24]

РОЗДІЛ 3

ПЕРЕДПРОЕКТНИЙ АНАЛІЗ ТЕРИТОРІЇ

НУБІП України

3.1 Комплексний аналіз території

Площа території нашого парку становить – 4,3 га (рис. 3.1). На ділянці парку наразі функціонують: парк атракціонів, дитячі майданчики, кафе «Казка», кав'ярня «Моя кава», а в літній період для проведення заходів відновлюється сцена «Літній театр», де проводять концерти, свята тощо. Вся територія парку знаходиться в деглянтому та прибраному стані, хоча й потребує повної реконструкції.

Рис. 3.1. Супутникова зйомка «Міського парку культури та відпочинку» в м. Звягель [25]

З північної сторони територія парку межує з вул. Івана Франка, через дорогу знаходиться Загальноосвітня школа №5 та приватні будинки, на сході – з вул. Лесі Українки та Меблевою фабрикою «Мірт». Зі сторони північного сходу

НУБІП України

знаходиться Школа №2. Західна частина межує з Міською радою, а південна – з вулицею Шевченка, яка є однією з головних (центральної) пріжджих частин. Туті знаходиться вхід до нашої території.

Рис. 3.2. Схема зонування території парку в м. Звягель

Станом на сьогодні, парк містить 5 зон (рис. 3.2), а саме:

1. вхідна;
2. головна алея;
3. центральна, де знаходиться літній театр;
4. прогулянкова зона;
5. дитяча зона.

«Міський парк культури та відпочинку» знаходиться практично в центрі міста, в якому розміщені декілька навчальних закладів, приватних та державних підприємств. Навіть, щоб потрапити до будь-якої центральної точки міста, то обов'язково потрібно буде перетинати парк, або він буде знаходитися у видимій частині нашого поля зору. Ось чому цей парк потребує детального огляду та в результаті й реконструкції.

3.2 Стан благоустрою території

Потрапити на територію парку можна через головну вхідну браму, яка була побудована у вигляді цегляної фортеці, ще є відсилкою до залишку «Звягельського замку», який знаходиться на території міста (рис. 3.3). Допоміжні входи є через кав'ярню та зі сторони вищеописаних шкіл. Додаткові входи ніяк не оформлені. Через парк завжди проходить велика кількість людей як зранку, так і увечері.

Рис. 3.3. Головна вхідна брама «Міського парку культури та відпочинку» (фото автора)

З обох боків від головного входу рядовою посадкою висаджені ялини блакитні (*Picea pungens* Engelm.). Їх середній вік – 60 років, стан – незадовільний, потрібна їх повна заміна. Далі неодноразово алеєю та угрупованнями розміщений гірकोкаштан звичайний (*Aesculus hippocastanum* L.). Трішки далі на території багато угруповань дерев, які можна було б назвати куртинами. В основному вони складаються з Лили серцелистої (*Tilia cordata* Mill.). Середній вік дерев – 55 років, стан – задовільний. В північній частині парку переважають насадження з гірकोкаштану звичайного (*Aesculus hippocastanum* L.), грабу

звичайного (*Carpinus betulus* L.), берези повислої (*Betula pendula* Roth.), ялини звичайної (*Picea abies* L.).

Рис. 3.4.-3.5. Дорожньо-стежкова мережа (фото автора)

Дорожньо-стежкова мережа по території парку не однозначна та має різновидовий характер. Вхідна, дитяча та центральні зони викладені однотонною плиткою, тим часом головна алея має міксування з однотонної звичайної плитки та гранітним каменем. Самі стежки на ділянці викладені або плиткою, або бетонними плитами у формі шестикутників (рис. 3.4-3.5).

Рис. 3.6. Фонтан в непридатному стані (фото автора)

Зона дитячих атракціонів та суміжні з нею доріжки мають асфальтоване покриття. Велика частина прогулянкових доріжок мають незадовільний стан та потребують реконструкції.

Рис. 3.7. 3.8. Літній кінотеатр (фото автора)

На головній алеї також з двох боків розміщені по 2 великі клумби. Попереду, в центральній частині знаходиться величезний фонтан, який знаходиться в непридатному стані та потребує заміни, успішно функціонував 10 років назад (рис. 3.6). Справа від фонтана розміщена декоративна гойдалка «Серце» обсаджена ялівецем козацьким (*Juniperus sabina* L.).

Після фонтану з правої сторони є невеличкий функціонуючий відносно новий спортивний комплекс, на якому завжди можна побачити збір молоді.

Рис. 3.9. Магазин «Казка» (фото автора)

Далі розміщений літній кінотеатр, передня частина якого оформлена фрескою часів СРСР (рис. 3.7-3.8). У свій час він мав неабияку популярність серед молоді. На жаль, наразі він знаходиться у занедбаному стані та потребує реконструкції або перебудови, хоч інколи і використовується у проведенні невеликих заходів.

Біля шкіл, в північно-західному напрямку є магазин «Казка», виконаний з дерева, побудований там разом з цим парком та має гарний стан (рис. 3.9).

Рис. 3.10. Дитячий майданчик (фото автора)

В західній частині знаходиться дитяча зона, яка містить в собі багато атракціонів, більшість з них були побудовані ще в 90-х роках, тому мають незадовільний стан, проте їх досі використовують в експлуатації. В 2020-х добудували декілька нових (для самих маленьких) та додали розваги у вигляді батутів та надувних пірок. Також в 2020-х рр. за кав'ярнею збудували ще одну територію майданчику, яка досі доглядається та має добрий стан (рис. 3.10).

Однозначно найпопулярнішим місцем в прогулянковому парку є орендована територія під кав'ярню «Моя кав». Власниками там зроблене дуже гарне озеленення, котре не підпадає під пряму власність парку, тому не буде описане в даній роботі.

Таблиця 3.1

Інвентаризація малих архітектурних споруд

Назва об'єкту	Кількість, шт.	Стан		
		Добрий	Задовільний	Незадовільний
Лава дерев'яна зі спинкою та металевими ґвізками	35	35		
Ліхтар	40	4	15	21
Урна	30		30	
Скульптура «Матері та дитині»	1	1		
Фонтан	1			1
Кабеля «Серце»	1		1	
Пам'ятник «Генералу-майору Панкратову»	1			
«Плита пам'яті підпільникам М'якишеву та Ковалю»	1	1		

Прогулянкова зона виглядає не дуже естетично, хоча містить в собі багато дерев. В минулому році рослини підняли під руку влади, та були дуже сильно зачищені (обрізані), що призвело до неестетичного неприродного вигляду дерев (у формі олівців).

Рис. 3.11.-3.12. Пам'ятники Генералу та Підпільникам (фото автора)

В цій зоні розміщена скульптура «Матері та дитині», пам'ятник «Генералу-майору Панкратову» та «Плита пам'яті підпільникам М'якишеву та Ковалию» (рис. 3.11-3.12).

В 2022 році були повністю замінені лави. В даному парку є лави двох видів: без спинок на головній алеї та зі спинками в прогулянковій зоні.

Практично усі ліхтарі потребують заміни, задля збереження одного стилю. Також більшість з них не функціонують або мають недоглянутий вигляд. Урни між собою мають однакові стилістику по усій території парку (табл. 3.1).

3.3 Інвентаризація та оцінка сучасного стану існуючих насаджень

У будь-якому ландшафті перше, що стає на передній план – це рослинні насадження. В «Міському парку культури та відпочинку» деревні рослина зазвичай висаджені у формі масивів або куртин, що в своїй мірі об'єднують парк в одне ціле.

Рис. 3.13. Ялина колюча (*Picea pungens* Engelm.) (фото автора)

Види зелених насаджень: гаї, алеї, масиви, живоплоти, деревні, кущові

групи, солітери, вертикальне озеленення, квітники, газони.

Масиви – велика група різновидових дерев та кущів, що нерівномірно розміщені на великій площі. Виконують наступні функції: маскувальну, захисну, колористичну, фонову, силуетну, розмежувальну, декоративно-акцентну.

Куртини – це насадження подібні масивам, але менші за розмірами.

Переважно розміщуються на невеличких територіях. Мають ті ж функції, що і масиви.

На даному об'єкті займають значну парку масиви та куртини, котрі в основному складають з таких видів дерев: липа серцелиста (*Tilia cordata* Mill.), гіркокаштан звичайний (*Aesculus hippocastanum* L.), робінія псевдоакація (*Robinia pseudoacacia* L.), граб звичайний (*Carpinus betulus* L.), береза повисла (*Betula pendula* Roth.), ялина коліюча (*Picea pungens* Engelm.) (рис. 3.13, 3.14, 3.15). Масові насадження знаходяться в кінці та по бокових частинах парку.

Рис. 3.14. Липа серцелиста (*Tilia cordata* Mill.) (фото автора)

Група – це деревні насадження, які займають площу, діаметр якої не перевищує висоти найвищого дерева. Передбачають в собі поступовий перехід від куртин (масивів) до відкритих ділянок. Деклади їх створюють на перехрестях доріг, щоб захистити квітники та газони від втоптування. На об'єкті є тільки декілька видів декоративних рослин, котрі насаджені групами.

Рис. 3.15. Гірकोкаштан звичайний (*Aesculus hippocastanum* L.) (фото автора)

Для прикладу, групові насадження деревних дерев мають практично аналогічний склад, який прописаний до масивів та куртин. Тож можна додати тільки види Дуб червоний (*Quercus borealis* L.), Сумах оленорогий (*Rhus typhina* L.), Туя східна (*Thuja occidentalis* L.), Ялівець козацький (*Juniperus sabina* L.)

Солігерами є окремо стоячі дерева та кущі. Їх головними функціями є створення особливого настрою за допомогою крони та кольорової гамми дерева й

підкреслення пейзажу.

На нашій території є декілька видів солітерів таких як: ясен звичайний (*Fraxinus excelsior* L.), липа серцелиста (*Tilia cordata* Mill.), гіркокаштан звичайний (*Aesculus hippocastanum* L.), граб звичайний (*Carpinus betulus* L.), ялина звичайна (*Picea abies* L.), катальпа бігонієвидна (*Catalpa bignonioides* Walt.).

Алеї – це рядові посадки деревних рослин, якими оформлюють дороги та доріжки. Рослини мають бути однаковими за розмірами та формою крон і стовбурів. Вони виконують захисну та композиційну функції. Захищають як від пилу, вітру, снігу, так і від сонячного світла перехожих.

Алеїні посадки на даній території є з гіркокаштану звичайного (*Aesculus hippocastanum* L.).

Рис 3.16. Дерево для утилізації

Живопліт або жива огорожа – це ряд густо посаджених дерев або кущів,

що утворюють загорожу. Захищає ділянку від пилу, вітру тощо. Також виконує декоративну функцію. Живоплоти на об'єкті відсутні.

Деревні рослини даної території мають в основному задовільний стан, поодинокі – потребують повної утилізації (рис. 3.16.).

Клумби присутні на об'єкті, рідко доглядаються садівниками. Зазвичай на них висаджуються однорічні рослини. Газон в основному має не естетичний вигляд, тому передбачається його повна заміна.

Таблиця 3.2

Асортимент існуючих насаджень «Міського парку культури та відпочинку» в м. Звягель

№ пп	Українська назва	Латинська назва	Кількість, шт.
1	Липа серцелиста	<i>Tilia cordata</i> Mill.	124
2	Береза повисла	<i>Betula pendula</i> Roth.	20
3	Гіркокаштан звичайний	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	21
4	Дуб червоний	<i>Quercus rubra</i> L.	4
5	Робінія псевдоакація	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	3
6	Туя західна	<i>Thuja occidentalis</i> L.	7
7	Ясен звичайний	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	1
8	Клен гостролистий	<i>Acer platanoides</i> L.	2
9	Граб звичайний	<i>Carpinus betulus</i> L.	5
10	Ялина звичайна	<i>Picea abies</i> L.	15
11	Ялина колюча	<i>Picea pungens</i> Engelm.	18
12	Сосна звичайна	<i>Pinus sylvestris</i> L.	1
13	Сумах оленорогий	<i>Rhus typhina</i> L.	8
14	Катальпа бігніонієвидна	<i>Catalpa bignonioides</i> Walt.	4
15	Ялівець козацький	<i>(Juniperus sabina</i> L.)	12
Загальна кількість рослин			244

При інвентаризації та оцінці сучасного стану насаджень було виявлено, що в сквері наявні 10 декоративно-листяних видів дерев, 4 хвойних видів дерев та 1 хвойний кущ (табл. 3.2). Середній вік насаджень парку – 55 років. Більша частина дерев постраждала від неправильної агротехніки та догляду, тому вони потребують догляду від професіоналів.

РОЗДІЛ 4

ПРОЕКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО РЕКОНСТРУКЦІЇ ТЕРИТОРІЇ «МІСЬКОГО ПАРКУ КУЛЬТУРИ ТА ВІДПОЧИНКУ» В М. ЗВ'ЯГЕЛЬ

4.1 Обґрунтування ідеї проекту

Проект реконструкції території враховує наявність існуючого озеленення. Інтеграція нових елементів благоустрою та МАФів виконана з урахуванням збереження існуючих дерев та чагарників. На ділянках території, які потребують додаткового озеленення, проектом передбачено заходи щодо посадки нових дерев та чагарників. При розробці схеми покриттів нових майданчиків та доріжок проведено аналіз стану газонів та наявності вибитих ділянок у місцях інтенсивного руху відвідувачів.

Основну ідею парку було вирішено залишити. Реконструкцію доцільно проводити згідно з урахуваннями вже існуючих об'єктів з їх мінімальним вилученням.

Причини реконструкції території:

- є досить багато нефункціонуючої території об'єкта;
- відсутність естетичної привабливості насаджень та об'єкта загалом;
- наявність загущених та неструктурованих посадок;
- відсутність квіткового оформлення.

Функціональними пріоритетами є:

- збереження ландшафтно-просторового зонування існуючої території;
- забезпечення зручних пішохідних зв'язків на вже існуючій території;
- освоєння вільних територій під розваги та зони відпочинку.

Основними завданнями створення проекту можна вважати збільшення озеленої площі та підвищення її санітарно-гігієнічних характеристик.

збагачення композиції природними компонентами та малими архітектурними формами.

Було прийнято рішення про формування одного стилю ділянки за допомогою заміни асфальтового покриття (дитяча зона) на бруківку, аналогічне покриттю біля оновленої території дитячого майданчику, а також посадки туї західної з колоноподібною формою крони по периметру. Також хотілось би запроєктувати точкове підсвічування рослин, завдяки чому їх підсвічуванням у вечірній час можна буде досягти більшого декоративного ефекту. З метою органічного вигляду оновлень у навколишню ситуацію планується додати квітникове оформлення.

У північній частині ділянки, біля дитячої зони, знаходиться досить велика територія з деревами, на якій планується створення мотузково-канатного комплексу, що додасть більше розваг та зацікавленості, як зі сторони дітей, та і дорослих. Мотузковий парк – це такий собі новий вид активного сімейного та корпоративного відпочинку. Велику популярність подібні парки давно завоювали в Америці і Європі (рис. 4.1).

Рис. 4.1. Мотузково-канатний комплекс [26]

Північно-західна сторона має абсолютно не займану ділянку, на якій в свій час працювало «Колесо огляду», котре згодом було демонтоване в зв'язку з недієздатністю. Зазвичай в цьому парку люблять проводити час як діти, так і дорослі, тому часто тут можна побачити людей, котрі пересуваються скейтбордами, роликами, самокатами тощо. Тому, як на мене, ця ділянка могла б бути чудовою додатковою територією до дитячої зони. На ній можна було б зробити чудовий скейт парк, додати сучасні атракціони для дорослих та поставити лави для відпочинку, аби дорослі мали зиможу відпочити поблизу

(рис. 4.2).

Рис. 4.2. Скейт парк [27]

В західній частині, буде розташована зона відпочинку, котра додасть більше споглядання та розслабленості. Ця зона міститиме в собі: літній кінотеатр, лави з видом на фонтан, облаштовані урнами та ліхтарями.

Літній кінотеатр створений для тих людей, які люблять проводити час з насолодженням природою, об'єднувати цей час разом з друзями та переглядом улюбленого фільму (рис. 4.3).

Рис. 4.3. Літній кінотеатр [28]

Літній кінотеатр буде влаштований зі спеціальною всепогодною акустикою, яку не лякає: ні дощ, ні град, ні сніг. Екрани також є всепогодні. А

ось проєктор потрібно буде ставити в спеціальний бокс, щоб він був у безпеці.

Складається такий кінотеатр з проєктора, який живиться від павербанка, та має в собі мінімальні вмонтовані колонки. А, звісно ж, з екрана, який легко мотується в ролон та зберігає свої функції. При необхідності, розгортається на спеціальні

стійки [28].

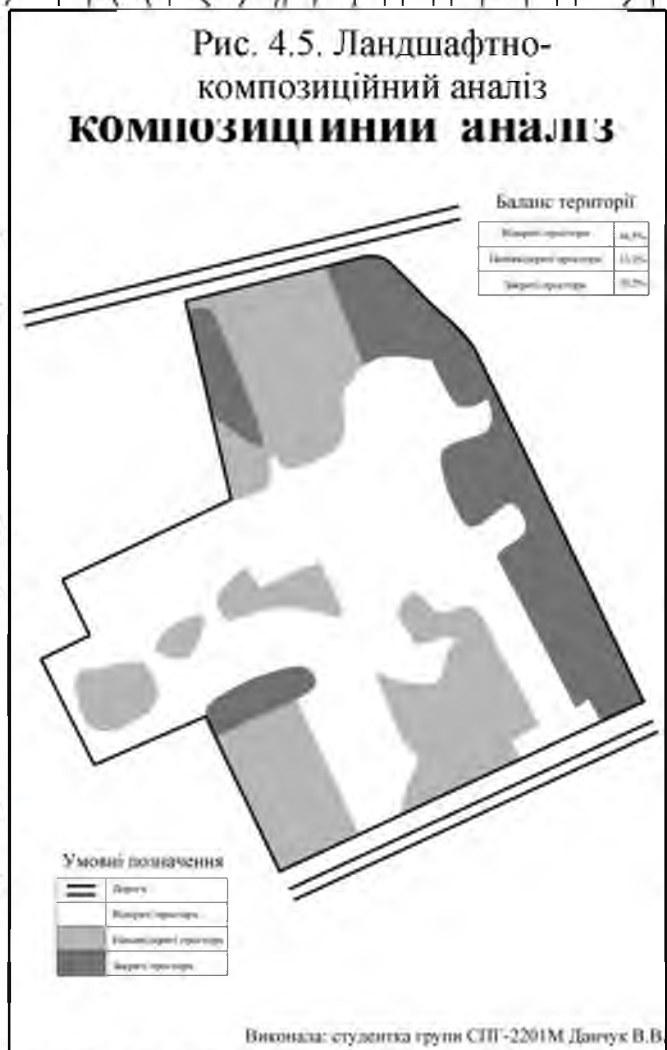
4.2 Комплексна оцінка території для обґрунтування етапів реконструкції

НУБІП України

Для даної території «Міського парку культури та відпочинку» у м. Звягель

було розроблено зонування території з такими зонами:

- головна алея;
- вхідна зона;
- дитяча зона;
- прогулянкова зона;
- зона відпочинку;
- центральна;
- зона обслуговування.

НУБІП України

На території парку наявні відкриті (46,5%), напіввідкриті (33,3%) та закриті простори (20,2%), які мають різну просторову якість та очікуваний психоемоційний настрій відповідно до зон (рис. 4.5).

Вхідна зона викликає динамічну дію, центральна площа – розрядку, зона тихого відпочинку – споглядання, зона обслуговування – задоволення, прогулянкова зона – розрядку (рис. 4.4)

Більшість просторових якостей не в повній мірі відповідають зонуваних території. Щоб створити певний психоемоційний настрій та просторову якість потрібно додати елементи, що будуть стимулювати задану емоційну реакцію або направляти увагу до свого оформлення (дод. А, табл. А.1).

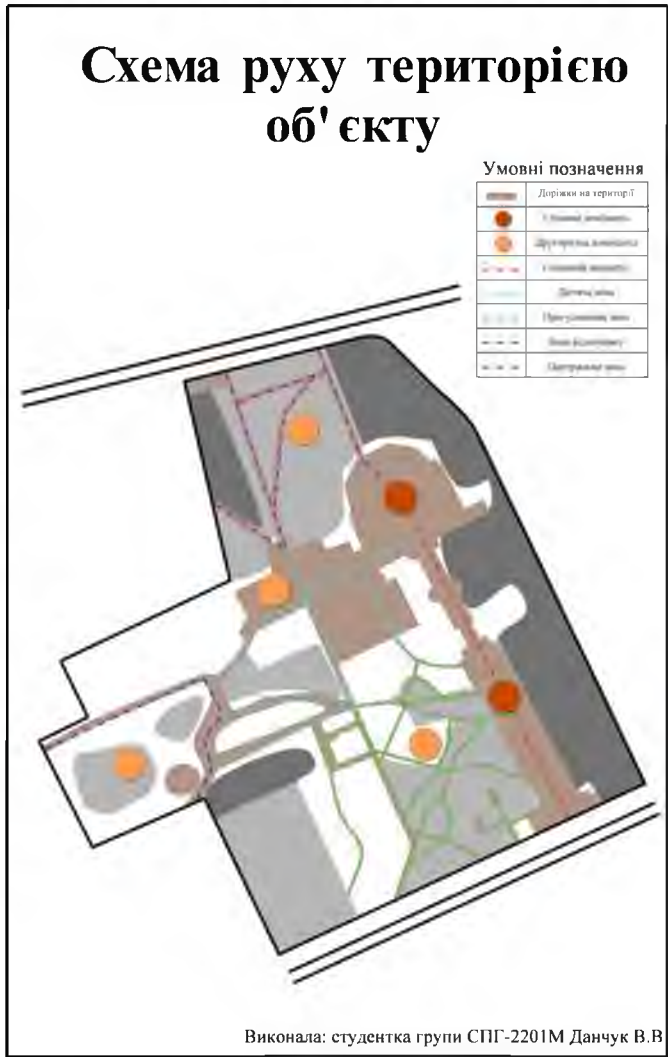
На території запроєктовано створення головних та

другорядних маршрутів, останні з яких поділяються відповідно до зон: дитяча зона, прогулянкова зона, зона відпочинку, центральна зона (рис. 4.6). За кінематикою руху в межах маршруту наявні:

логічно-послідовна, у вигляді променю та дуги, обхідна доріжки. В парку визначено

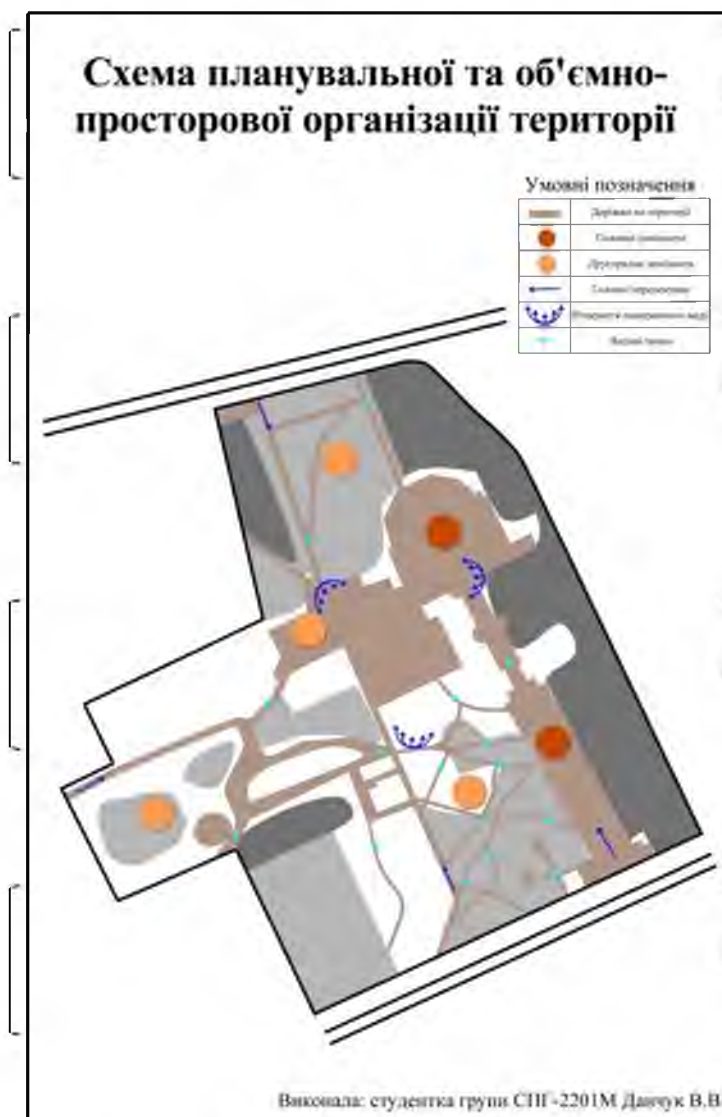
фактори, що спонукатимуть до руху в межах заданого маршруту відповідно до функціональних зон в логічній послідовності наростання руху, по лініях, до того, що збуджує цікавість, не

поспішаючи, обхідним шляхом, для відчуття захвату досягнутої висотою, для відчуття зміни

Виконала: студентка групи СПГ-2201М Данчук В.В

Рис. 4.6. Схема руху територією об'єкту

простору, до того, що красиво, живописно, у напрямку до того, що приносить задоволення, до того, що гостинно, для відчуття руху, прагнучи до зміни (дод Б, табл. Б.1).

Основні фактори, що направляють або задають рух відвідувачів у межах заданого маршруту: розміщення природних та конструктивних форм, динамічні лінії плану та намічені графіки руху. А до факторів що спонукають відвідувачів до відпочинку і зупинки руху входять: умови комфорту та відпочинку, можливість більш повного сприйняття об'єкту, досягнення оптимального положення, можливість більш повного сприйняття виду, можливість

зосередитися, можливість зосередитися, можливість усамітнення (рис. 4.7).

Рис. 4.7. Схема планувальної та об'ємно-просторової організації території

Головними елементами на шляху головного маршруту є вхідна зона та центральна алея. Це місця найбільшої

кількості людей та найчастішої

відвідуваності. Основними елементами на шляху другорядних маршрутів є магазин, літній кінотеатр, мотузково-канатний комплекс. Магазин та літній кінотеатр призначені для культурного, спокійного, статичного відпочинку на відведених територіях. Прогулянкова зона слугує для більш усамітненого, прогулянкового відпочинку в гармонії з природою. Мотузково-канатний комплекс – місце для розваг та активного відпочинку.

прогулянкового відпочинку в гармонії з природою. Мотузково-канатний комплекс – місце для розваг та активного відпочинку.

Основними моментами зупинок на шляху маршрутів є видові точки та панорами, зона обслуговування, садово-паркове обладнання загального користування, малі архітектурні форми утилітарного призначення та споруди декоративного та монументального характеру.

Основні перспективи на території парку розкриваються від головної алеї та центральної зони. Об'ємно-просторові види створені збереженими способами обробки, в поєднанні штучних і природніх елементів. Територія має 3 панорамні краєвиди. Пейзажна картина досить велика та відкрита. Інші видові точки мають менший кут огляду та поєднання штучних та природніх елементів. Тип планування паркової території ландшафтний. Роль головної домінанти буде відігравати центральна зона з театром. Будівля в поєднанні з природними насадженнями. Головною домінантою вона буде завдяки своїй привабливості, розташуванню та функціональному призначенню. Другорядними домінантами виступають: магазин, літній кінотеатр, мотузково-канатний комплекс. На них відкриваються види з різних точок огляду.

4.3 Пропозиції щодо влаштування дорожньої мережі та елементів благоустрою

Територія «Міського парку культури та відпочинку» в м. Звягель має рівнинний рельєф, що значно полегшує планування та відтворення доріжок в майбутньому.

Є 2 види планування парку: регулярний та ландшафтний. В даному проекті регулярний стиль поєднаний з ландшафтним, так як деревні насадження розміщені хаотично. Регулярності парку надають доріжки з прямих ліній та майданчики.

Також дорожньо-стежкова мережа однозначно виконує прогулянкову функцію, разом з тим вона й розмежовує/поєднує між собою різні функціональні зони. Ширина головного входу – 9 м, далі алея звужується до 5 м шириною. Біля

зони з атракціоном алея має ширину 3 м. Всі інші доріжки мають ширину 1,5 м. Доріжки будуть виконані з тротуарної плитки (рис. 4.8).

Рис. 4.8. Дорожнє покриття [29]

Як вже було озвучено раніше, прийнято рішення про формування одного стилю ділянки за допомогою заміни асфальтового покриття (дитяча зона) на більш естетичну та довговічну бруківку, аналогічне покриттю біля оновленої території дитячого майданчику. З метою органічного вигляду оновлень у навколишню ситуацію планується додати квітникове оформлення.

На даний момент в прогулянковій зоні також знаходиться вже нефункціонуюча громадська вбиральня, котру потрібно або знести з ділянки, або провести місткі роботи щодо його косметичного оновлення ззовні та зсередини.

Фонтан був створений у мінімалістичному стилі. Три підвищення мали в собі потужні струмені води, котрі стікали у загальний басейн, досягаючи висоти приблизно 6 метрів. Басейн був виконаний з допомогою бетонних сумішей. Ззовні оформлений гранітними плитами, а всередині викладений плиткою.

В парку є 2 типи лав. Перші виконані з гранітної основи та дерева (спинки не мають). Другі – з металу та дерева (зі спинками).

На ділянці потрібно розмістити більше ліхтарів та замінити старі для одного стилю об'єкту. Ліхтарі розробити в класичному стилі з металу чорного

кольору, що поєднуватиме їх з лавами. Їх тепле освітлення впливатиме позитивно на відвідувачів та додаватиме більшого відчуття комфорту та релаксу. Також хотілось би запроєктувати точкове підсвічування рослин, завдяки чому їх підсвічуванням у вечірній час можна буде досягти більшого декоративного ефекту.

Для об'єднання стилістики, всі зелені бетонні урни потрібно замінити на металеві чорного кольору, що додасть практичності, та збільшити їх кількість. По всій території парку будуть замінені урни, додані нові світильники та лави.

До запроєктованій зоні відпочинку доданий невеличкий садовий фонтан для додавання затишності та його споглядання, емоційної розрядки. Садовий фонтан буде виготовлений з бетону та в базовому кольорі, він буде привертати увагу оточуючих.

4.4 Особливості підбору деревних та квіткових рослин для озеленення

Історично склалося так, що в Україні в міському озелененні клумби зазвичай оформляли з однорічних квітучих і декоративно-листяних рослин (з дуже обмеженим асортиментом) на тлі газону. Декоративні трави і трав'янисті багаторічники не використовувалися в міських клумбах.

Сучасне еколого-натуралістичне бачення паркових квітників і ґрунтового покриття сприяє розширенню асортименту трав'янистих та дерев'янистих рослин із залученням декоративних багаторічників і злаків, близьких за своїм образом до рослин природних рослинних угруповань, а також рослин природного фітоценозу, які можуть рости разом на одній території за однакових умов середовища.

Без сумніву, рослини є основою нашого зовнішнього середовища. Різноманітність видів рослин і безліч сортів, гібридів і різновидів створюють креативні та привабливі ландшафтні композиції. Існує ряд причин вибору рослин для ландшафту. Нас може привабити їхня декоративна привабливість або

закликати їх виконувати конкретну функцію чи призначення в ландшафті, наприклад, створювати екран, блокувати небажані види або стабілізувати берег ґрунту. Інші можуть бути обрані через їхню здатність адаптуватися до бідних ґрунтів або просто через легкість подальшого догляду.

Вибір рослин – це організований процес, який вивчає кілька факторів: функцію, естетику, адаптивність ділянки та управління. Пріоритет кожної категорії залежить від людини. Свобода вибору з великої різноманітності рослин залежить від гнучкості чи обмежень, що накладаються особою, місцем чи, у деяких випадках, місцевою доступністю рослин.

Функція або призначення визначає причину використання рослини. Гарний зовнішній вигляд, безумовно, виправдовує вибір, але цінність рослини може виходити далеко за межі естетичної привабливості. Функція керує вибором типу рослини, як-от дерево, кущ або багаторічна рослина для певного приміщення. Рослини упаковуються різними способами – їхні естетичні якості настільки ж різноманітні, як і види, з яких ми маємо вибирати. Естетичні якості рослини включають загальний габітус або форму рослини та її листя, квіти, плоди та кору. Поєднання форм рослин, листя, квітів, фруктів і кори може призвести до творчих, мистецьких демонстрацій.

Після того, як ми визнали потенційні естетичні якості, наступне питання полягає в тому, щоб визначити, чи справді рослина справлятиметься з ґрунтом і умовами навколишнього середовища на вашій території. Якщо ви перевіряєте або кидаєте виклик матінці-природі та вибираєте рослину, яка не відповідає умовам вашої ділянки, є велика ймовірність, що вона зазнає невдачі. Фактори, пов'язані з пристосованістю до місця, наприклад, морозостійкість рослини та стійкість до умов ділянки, таких як тип ґрунту, експозиція та рівень освітленості, визначатимуть, чи відповідатиме ваш естетичний вибір вашим очікуванням.

При підборі асортименту рослин для створення композиції парку, необхідно враховувати: декоративні якості рослин, фактуру стовбура, форму крони, декоративність листя, зміни в сезонності, а також біологічні та екологічні якості.

Підбір асортименту рослин передбачає наступні принципи:

- систематичний – передбачає в композиції різновидові рослини. Мета – підкреслення декоративних якостей насаджень та створення художнього поєднання;

- фітоценотичний принцип – підбір дерев'янистих рослин, що передбачатиме взаємовплив рослин та їх поєднання єдиної композиції;

- декоративний полягає в підборі рослин за спільними ознаками будови. Мета – показ найхарактерніших спільних та індивідуальних ознак рослин;

- екологічний – підбір рослин за умовами зростання [30].

Асортимент запроєктованих рослин

№	Українська назва	Латинська назва	Кількість
Деревні види			
1	Ясен звичайний	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	5
2	Катальпа звичайна	<i>Catalpa bignonioides</i> Walt.	8
3	Ялина звичайна	<i>Picea abies</i> L.	8
4	Клен цукристий	<i>Acer saccharum</i> Marsh.	6
Всього деревних видів			27
Кущові види			
5	Барбарис Тунберга	<i>Berberis thunbergii</i> L.	29
6	Форзиція європейська	<i>Forsythia europaea</i> L.	10
7	Ялівець скельний	<i>Juniperus scopulorum</i> L.	34
8	Туя західна	<i>Thuja occidentalis</i> L.	15
9	Самшит вічнозелений	<i>Buxus sempervirens</i> L.	23
Всього кущових видів			111
Разом			138

У вхідній зоні, де знаходяться місця під клумби, в переважній кількості буде висаджено такі багаторічні рослини: хоста ланцетолиста (*Hosta lancifolia*), хризантеми, цинія витончена (*Zinnia elegans* Jacq.), очиток видний (*Sedum spectabile* L.), агератум Хоустона (*Ageratum houstonianum* Mill.), гвоздика турецька (*Dianthus barbatus* L.).

У вхідній частині в клумбах будуть висаджені багаторічні рослини, а також по всій іншій території парку будуть створені квіткові бордюри та висаджені квіти у спеціальні вази для рослин.

На ділянці буде збільшено кількість рослин, а саме: ясен звичайний (*Fraxinus excelsior* L.), катальпа звичайна (*Catalpa bignoniodes* Walt.), ялина звичайна (*Picea abies* L.), клен цукристий (*Acer saccharum* Marsh.), барбарис Тунберга (*Berberis thunbergii* L.), форзиція європейська (*Forsythia europaea* L.), ялівець скельний (*Juniperus scopulorum* L.), туя західна (*Thuja occidentalis* L.), самшит вічнозелений (*Buxus sempervirens* L.) (табл. 4.1).

В запроєктованій зоні відпочинку буде висаджений барбарис Тунберга (*Berberis thunbergii* L.), літній кінотеатр оточуватиме ялівець скельний (*Juniperus scopulorum* L.), лави з фонтаном оточуватиме катальпа звичайна (*Catalpa bignoniodes* Walt.). Також цю зону доповнюватимуть групові та солітерні посадки клена цукристого (*Acer saccharum* Marsh.) та ясена звичайного (*Fraxinus excelsior* L.).

В дитячій зоні рядова посадка туя західна (*Thuja occidentalis* L.) доповнить скейт парк, аби візуально зробити більш відділену цю ділянку від житлових будинків.

Найбільше доповнень зазнає прогулянкові зона, аби зробити прогулянку більш візуально приємною. Ось наприклад форзиція європейська (*Forsythia europaea* L.), котра розміщена ближче до центру парку, буде додавати певної акцентності та яскравості. Додано більше хвойних рослин у вигляді ялини звичайної (*Picea abies* L.) груповою та солітерною посадкою. Вздовж промінчастої дороги, котра веде нас до центру парку, рядовою посадкою було висаджено самшит вічнозелений (*Buxus sempervirens* L.). Групові та солітерні посадки клена цукристого (*Acer saccharum* Marsh.) та ясена звичайного (*Fraxinus excelsior* L.) також додано в прогулянкову зону.

РОЗДІЛ 5

АГРОТЕХНІКА СТВОРЕННЯ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТЕРИТОРІЇ «МІСЬКОГО ПАРКУ КУЛЬТУРИ ТА ВІДПОЧИНКУ» В М. ЗВЯГЕЛЬ

5.1 Догляд за елементами благоустрою парку

Одним із найважливіших елементів проектування та будівництва паркових територій є влаштування доріжок та майданчиків. Від їх початкового формування залежить загальний вигляд та бачення всієї території та ландшафту.

На деяких зонах нашої ділянки (а це приблизно 40%) є асфальтове покриття, котре містить в собі ряд мінусів. При дощовій погоді утворюються застої води, а інколи і бруду, котрі утворюються внаслідок тріщин та деформації покриття з роками. Догляд згодом також погіршується, адже досить складно прибирати такі ділянки.

За умови постійного обслуговування асфальтове покриття має термін експлуатації 5-7 років. Необхідність обслуговування пояснюється нестійкістю матеріалу до впливу високих температур та постійного навантаження через рух автотранспорту та пішоходів. Для прикладу, в містах або на трасах ви можете побачити втиснені колії або викривлення полотна на перехрестях. Асфальт зазвичай обирають для ремонтних робіт. Тому то використання цього покриття є не дуже доречним та не естетичним в паркових зонах [31].

В порівнянні з асфальтовим або бетонним покриттям, тротуарна плитка є найкращою альтернативою для заміщення складів, стоянок і промислових або комерційних ділянок з наступних причин:

Наразі більш практичне пориття та найдостойніший вибір на сьогоднішній день – бруківка – це бетонний виріб, який має високу міцність, не піддається деформації за сніжотної погоди або сильних морозів та добре переносить зміни температур. Крім того, плитка має гарантію на 25 років, чого не може мати асфальт.

Плюси, які ми можемо виділити, зробивши вибір в сторону бруківки:

- Легке та швидке укладання.

Промислову бруківку можна легко замошувати рядами за допомогою автоматичних укладальних машин.

- Дренаж води.

Асфальт та бетон, мають цілісну поверхню, проте тротуарні плити є природними приймачами дощової води. Завдяки швам, котрі повинні бути дотримані від 3 до 5 мм, та правильній основі вода не залишається на поверхні та не утворює калюж, а швидко просочується в ґрунт.

- Доступ до комунікацій.

Покриття з бруківки без труднощів дозволяє отримати доступ до підземних комунікацій, та найголовніше не потрібно залучати спеціальну техніку. Знімати елементи потрібно в точних місцях, виконавши роботу закласти все назад.

- Екологічність.

Бетонні вироби, на відміну від асфальтових, не плавляться та не виділяють неприємних запахів і шкідливих випарів.

- Грошова вигода.

Вартість укладки промислової бруківки та її самої може бути вищою за вартість асфальтного покриття на момент встановлення. Проте бруківка, з великою вірогідністю, прослужить, як мінімум в 5 разів довше.

5.2 Встановлення інженерного обладнання та малих архітектурних форм

До МАФів належать: підпірна стінка, огорожа, пергола, решітка, фонтан, квіткова ваза, скульптура, павільйон, альтанка, кіоск, ліхтар, урна, лава та інші.

На садово-паркових об'єктах малі архітектурні форми виконують велику рекреаційну та естетичну функції. Вони поділяються на сезонні та постійні. За

МАФ слід проводити постійний догляд, аби не призвести до серйозних проблем, що будуть передбачати капітальний ремонт чи повну заміну елемента [30].

Малі архітектурні форми (МАФ) – це елементи, призначені для комфортного перебування людини в оточуючому середовищі, для зручного відпочинку та комунікації.

Підбір малих архітектурних форм залежить від типу планувальної структури парку, його ідеї, потреб людини, регіональних особливостей. Правильно підібрані елементи будуть доповнювати та поєднувати між собою інші елементи ландшафту.

За функціональним призначенням споруди і обладнання поділяють на:

- Декоративні – скульптури, вази, квіткові модулі, фонтани.
- Утилітарні – сходи, пандуси, лави, урни, ліхтарі, підпірні стінки, альтанки [30].

Данна територія парку передбачає як довготривалий, так і короткотривалий відпочинок та прогулянки. Саме тому по всій території розміщена велика кількість лав та урн для комфортного відпочинку. А у вечірній час всі доріжки достатньо освітлені для безпечного перебування в парку.

5.3 Заходи по збереженню існуючих насаджень

Догляд за парком – складний процес, який вимагає регулярної уваги та дбайливості. Зазвичай він залежить від розміру та типу парку, а також від бюджету та ресурсів, доступних для догляду. Залучення місцевої громади та фахівців у сферу ландшафтного дизайну та садівництва може допомогти підтримати парк у найкращому стані.

Догляд за парковою територією вимагає комплексного підходу та регулярного управління, щоб забезпечити її довготривалу красу та функціональність. Тому розглянемо деякі кроки та рекомендації для догляду за парковою територією.

Перше, що в нас спадає на думку по заходам догляду ділянки – ґрунтове покриття, його підтримки у відповідній морфологічній структурі за допомогою розпушування при стовбурах дерев та кущів. Основними роботами по догляду за насадженнями на початкових періодах після висадки є:

розрихлення та притінювання лунок;

задня уникнення пересихання кореневої системи – зволоження;

обрізування гілля – формування крони, уникнення пошкоджень рослини;

підв'язування дерев

підживлення

періодичне обкопування дерев'янистих рослин.

Частота таких заходів буде залежати від виду елементу, особливості росту, життєвої форми та виду рослин.

Обов'язковий також ретельний догляд за режимами поливів. Полив рослин

– це важливий аспект догляду за ними, щоб забезпечити достатню кількість вологи для їх росту та розвитку. Важливо отримати потреби конкретних рослин та погодні умови. Різні рослини мають різні потреби води. За відсутності дощів в спекотну погоду, потрібно проводити додаткові поливи рослинних насаджень, обприскування крони дерев та кущів задля очищення їх від пилових часточок і

зниження температури поверхні листя. Систематика таких заходів у листяних – 5 разів, а у хвойних – 10, оптимальним часом є вечірній. Вдень проводити такі заходи небезпечно, бо на прямих сонячних променях листя може спектись.

В першу чергу проводити чищення дерев за допомогою води необхідно в міському середовищі, адже тут на рослини припадає значне запилення. Пил, котрий осідає на рослинах, здатний відфільтровуватись листям всього на 30-35%. Фільтрування пилу різні види виконують по-різному. Все залежить від характеристик листків: поверхневої структури, ступенів шорсткості, опушення, липкості. Листя з гладкою структурою затримують значно меншу частину пилу, аніж шорстке листя. Однак найбільше здатні затримувати на собі пил хвойні. Саме тому хвойні рослини та рослини з шорстким листям не слід

використовувати в озелененні доріг та промислових заводів. Такі рослини швидко накопичуватимуть бруд та гинуть [32].

В бездощові періоди крони рослин накопичують велику кількість бруду. Внаслідок чого закупорюються пори, погіршується фотосинтез, сповільнюється обмін речовин. В спеку, через бруд, листя швидко перегрівається і знову ж таки відбувається погане проникнення кисню і негативні структурні зміни хлоропластів, що призводить до порушення росту й розвитку насаджень, а інколи і загибелі.

Тому можна зробити висновок, що необхідно періодично омивати крони насаджень. Обов'язково робити такі заходи у жарку погоду. Даний догляд за рослинами відновлює нормальні дихальні та асиміляційні процеси, нормальне фізіологічне функціонування. Періодичне миття рослин запобігає утворенню хвороб та появи шкідників. Омивання бруду з рослин проводять зазвичай після 19 години, за мірою забруднення. Процес миття проходить з використанням шлангів чи поливальних машин, де розміщені спеціальні розпилювальні елементи.

Необхідно вчасно проводити догляд за ранами на рослинах, адже механічне пошкодження може вразити рослину цвілевим грибом чи бактерією, які призводять до появи дупла. Механічне пошкодження на корі, деревині чи гілках дерева потрібно зчистити лезом до появи здорової деревини, а після змащують садовим варом [32].

Введіть обрізку дерев, кущів та інших рослин для підтримки форми, видалення мертвих гілок та створення безпечного середовища для відвідувачів. Обрізка буває: формуючою, санітарною і омолоджувальною. Якість садивного матеріалу напряду залежить саме від обрізки.

Омолоджувальну обрізку використовують найчастіше для формування крон ліан та кущових рослин. Систематично проводять формуючу та санітарну обрізку всіх насаджень. Наша територія потребує постійної санітарної обрізки, а також знешкодження ран. На деревах присутнє сухе гілля.

Ту територію, яка виділена під створення газонного покриття необхідно перш за все прибрати від сміття. Згодом злушують ґрунт на 20 см в глиб, по території рівномірно всипають мінеральними і органічними добривами. Використовуючи граблі чи спецтехніку ділянку вирівнюють, залишаючи ухил в 0,5 % з середини ділянки до її окраїн [32].

Після робіт з підготовки ділянки, необхідно зачекати тиждень, задля осідання ґрунту та видалення бур'янів. Територію слід добре зволожити. Потім проводять посів газону. В день посівів має бути відсутній вітер для того, аби забезпечити рівномірне розподілення трав. Висівати потрібно взаємно-перпендикулярно. Згодом насіння необхідно загорнути на 1-2 см і закоткувати поверхню ґрунту. Після цього – полив.

Догляд за газоном передбачає в собі наступні операції: полив, стрижка, видалення бур'янів, аерація, підживлення, підсів. Несумісними у вирощуванні є злакові та конюшина.

Бур'яни завдають серйозні проблеми під час створення та догляду за газонним покриттям. Їх необхідно знищувати відразу до швидкого розповсюдження. Боротьбу проводять за допомогою механічної та хімічної чистки.

Механічна боротьба включає в себе: прополювання вручну, розчісування коренів, аерацію, підгрибання.

Хімічну проводять за допомогою гербіцидів. Вони бувають вибіркової та загальної дії.

Механізований спосіб дає 99 % результат знищення бур'янів, тоді як хімічний ми маємо повторити неодноразово. Гербіциди потрібно обирати відповідно наявним бур'янам. Проте така боротьба з небажаною рослинністю потребує відповідних погодних умов. На ділянку оброблену гербіцидами заборонено пускати людей та тварин, а також варто ретельно проводити дозування, інакше можна знищити і газонну траву [32].

Основні причини проростання бур'янів:
порушення технологій підготовки ґрунту;

невідповідність дернинного шару;

порушення експлуатації.

Стрижками газонів займаються з середини весни до середини осені.

Періодичність стрижок залежить від виду газонних трав, кліматичних умов, особливостей ґрунту, сезонності. Догляд в паркових територіях проводять 2-3 рази на місяць, крім спортивної зони.

Підсів газонних трав проводять при виявленні облисіння газону, але перед цим обов'язково проводять підготовку ґрунту.

Мінеральні та органічні добрива використовують для покращення щільності, якості та забарвлення газонних трав. Оновлення поживних речовин час від часу вкрай необхідне тому, що якісний газон – це запорука високого естетичного вигляду та відсутності бур'янів, шкідників і хвороб.

Весною, після сходження снігу, необхідним етапом є прочісування. Це забезпечує чистоту покриття. Також насичує кореневу систему киснем, що й сприятиме швидкому та якісному росту. Даний догляд може проводитись як вручну, так і механічно.

Ще одну важливу роль в утворенні якісного газону відіграє полив.

Проводять його декілька разів на тиждень. Систематичність поливу на пряму залежить від типу трав, регіону розміщення території, механічного складу ґрунту та погодно-кліматичних умов. Полив рослин проводиться на глибину 10 см, при умові відсутності прямих сонячних променів чи спекотної погоди. На жаль, великі території в плані поливу обслуговуються рідше, разом з цим там не використовують попереднє проколювання газону.

5.4 Технологічні прийоми посадки деревних рослин

Висадку зелених насаджень проводять у весняний та осінній період. Однак сучасні агротехнічні заходи дають змогу висаджувати рослини в літній та зимовий час. Дотримання технологій висадки рослин надає змогу отримати високо декоративні, довговічні насадження. А недотримання, захворювання, погану декоративність, погану довговічність, загибель рослин. Отже, дотримання технологій посадки дуже важливий момент [33].

Посадка рослин передбачає попереднє викопування ям, котлованів або траншей. Розміри ям повинні відповідати вільному розміщенню в них кореневої системи. Приблизна глибина ям під деревні рослини 70-130 см, кущові – 30-70 см. Для деяких видів рослин на дні ям роблять дренаж і додають родючі субстрати та добрива.

Саджанці із розправленими кореневими системами занурюють в ями, частинами засипають ґрунт, аби щільно заповнити всі проміжки між корінням. Кожну засипану частину ґрунту ретельно ущільнюють, але обережно, щоб не пошкодити корені рослин. Кореневі шийки мають бути вищі рівня ґрунту на 3 см, рослина разом з ґрунтом згодом осяде. Довкола ям утворюють лунки.

Поливають висаджені рослини до того, поки ґрунт не перестане вбирати воду. Довкола встановлюють кілки (3-4), до яких підв'язують рослини [33].

При проектуванні будь-якого садово-паркового об'єкту важливим моментом є дотримання технології підготовки територій, влаштування доріжок та майданчиків, створення газонів та квітників, висадка деревних рослин, влаштування системи автоматичного поливу та освітлення. Від дотримання всіх цих вимог буде залежати довговічність, безпечність та естетичний вигляд ландшафту.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

НУВБІП України

Магістерська робота присвячена реконструкції та оцінці стану території «Міського парку культури та відпочинку» в м. Звягель, Житомирської області та розробленню пропозицій щодо його покращення. За результатами опрацьованих завдань були зроблені такі висновки:

НУВБІП України

1. Парк розташований в місті Звягель Житомирської області, має площу 4,3 га. Територія знаходиться практично в центрі міста, в якому розміщені декілька навчальних закладів, приватних та державних підприємств. Щоб потрапити до будь-якої центральної точки міста, то обов'язково потрібно перетнути парк, або він буде знаходитися у видимій частині нашого поля зору. Осб чому цей парк потребує детального огляду та в результаті часткової реконструкції, оскільки довгий час за ним ніхто не доглядав.

НУВБІП України

2. Під час передпроектного аналізу було виявлено незадовільний стан елементів благоустрою: діючої сцени, доріжки виконані з асфальтового покриття, яке має велику кількість тріщин та ям, також дитяча зона потребує повної реконструкції. Газонне покриття має незадовільний стан, а насадження парку в загальному мають доглянутий, добрий стан.

НУВБІП України

4. На території парку запропоновано провести зонування з наступними функціональними зонами:

НУВБІП України

- головна алея;
- вхідна зона;
- дитяча зона;
- прогулянкова зона;
- зона відпочинку;
- центральна;
- зона обслуговування.

НУВБІП України

5. Для визначення етапів реконструкції були розроблені схеми:

НУВБІП України

- схема функціонального зонування;
- ландшафтно-композиційний аналіз;

- схема руху територією об'єкту;

- схема планувальної та об'ємно-просторової організації території.

Встановлено, що на території парку є ділянки, які підлягають повній та частковій реконструкції.

6. Під час інвентаризації зелених насаджень на території парку були виявлені 244 дерева та 12 кущів. Серед них: 10 декоративно-листяних видів дерев, 4 хвойних видів дерев та 1 вид хвойного куща. 80 % насаджень знаходиться в доброму стані, а інші 20 % мають задовільний стан. Озеленення представлене куртинами, групами, рядовими посадками та солітерами.

7. На всій парковій території необхідно провести ремонт існуючого садово-паркового обладнання. Також запроєктовано доповнення ліхтарями, лавами, заміна сміттєвих контейнерів, а саме: 19 додаткових сміттєвих контейнерів, 24 лави зі спинками, 11 ліхтарів.

8. Пропозиції до озеленення території включають в собі додаткові насадження у вигляді:

- 4-х видів дерев (ясен звичайний (*Fraxinus excelsior* L.), катальпа звичайна (*Catalpa bignoniodes* Walt.), ялина звичайна (*Picea abies* L.), клен цукристий (*Acer saccharum* Marsh.));

- 5-х видів кущів (барбарис Тунберга (*Berberis thunbergii* L.), форзиція європейська (*Forsythia europaea* L.), ялівець скельний (*Juniperus scopulorum* L.), туя західна (*Thuja occidentalis* L.), самшит вічнозелений (*Buxus sempervirens* L.));

- у вхідній зоні, де знаходяться місця під клумби, буде висаджено такі багаторічні рослини: хоста ланцетолиста (*Hosta lancifolia*), хризантеми, цинія витончена (*Zinnia elegans* Jacq.), очиток видний (*Sedum spectabile* L.), агератум Хоустона (*Ageratum houstonianum* Mill.), гвоздика турецька (*Dianthus barbatus* L.).

9. У роботі запропоновано низку заходів та комплексу робіт по експлуатації елементів благоустрою та агротехнічних питань по догляду за насадженнями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

НУБІП України

1. Історико-правові аспекти формування національних природних парків: веб-сайт. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua> (дата звернення: 12.10.2023).

НУБІП України

2. План парку ім. Тараса Шевченка: веб-сайт. URL: <https://irecommend.ru> (дата звернення: 9.10.2023)

3. Київ, Парк ім. Тараса Шевченка: веб-сайт. URL: <https://relax.com.ua> (дата звернення: 9.10.2023)

НУБІП України

4. Київ, Парк ім. Тараса Шевченка: веб-сайт. URL: <https://hmarochos.kiev.ua> (дата звернення: 9.10.2023)

5. Генплан Личаківського парку: веб-сайт. URL: <https://ua.igotoworld.com> (дата звернення: 10.10.2023)

НУБІП України

6. Реконструкція Личаківського парку у Львові: веб-сайт. URL: <https://suspihe.media> (дата звернення: 10.10.2023)

7. Карта-схема центрального парку культури та відпочинку ім. Т.Г. Шевченка: веб-сайт. URL: <https://odportal.com.ua> (дата звернення: 10.10.2023)

НУБІП України

8. Парк імені Тараса Шевченка, Одеса: веб-сайт. URL: <https://ua.igotoworld.com> (дата звернення: 11.10.2023)

9. Реконструкція парку ім. Т.Г. Шевченка: веб-сайт. URL: <http://glasweb.com> (дата звернення: 09.10.2023)

НУБІП України

10. Харків, парк ім. Горького: веб-сайт. URL: <https://hochy.in.ua> (дата звернення: 12.10.2023)

11. Карта парку ім. Горького: веб-сайт. URL: <https://centralpark.kh.ua> (дата звернення: 12.10.2023)

12. Збитки внаслідок ракетних обстрілів центрального парку, Харків: веб-сайт. URL: <https://ecopolitic.com.ua> (дата звернення: 12.10.2023)

НУБІП України

13. Наслідки ракетних обстрілів парку ім. Горького: веб-сайт. URL: <https://www.city.kharkiv.ua> (дата звернення: 12.10.2023)

14. Зарубіжний досвід організації рекреаційної діяльності дітей в умовах паркових комплексів: веб-сайт. URL: <https://tourlib.net> (дата звернення 12.10.2023)

15. Карта парку «Дісней-Уорлд», США: веб-сайт. URL: <https://dreamstime.com> (дата звернення: 12.10.2023)

16. Карта парку «Діснейленд», Франція: веб-сайт. URL: <https://paris-disney.com> (дата звернення: 13.10.2023)

17. Історія міста Новоград-Волинський: веб-сайт. URL: <https://vkursi.pro> (дата звернення: 13.10.2023)

18. Старі фото міста Новоград-Волинський: веб-сайт. URL: <https://zviahel.ucoz.ru> (дата звернення: 13.10.2023)

19. Місто Новоград-Волинський: веб-сайт. URL: <https://uk.wikipedia.org> (дата звернення: 13.10.2023)

20. Генеральний план м. Новоград-Волинський (Звягель) : веб-сайт. URL: <https://www.04141.com.ua> (дата звернення: 15.10.2023)

21. Ситуаційний план «Міського парку культури та відпочинку» в м. Звягель: веб-сайт. URL: <https://uaotzyv.com> (дата звернення: 11.10.2023)

22. Реконструкція парку в м. Новоград-Волинський: веб-сайт. URL: <https://zrucho.travel> (дата звернення: 13.10.2023)

23. Історична довідка про Новоград-Волинський район (нині Звягель) веб-сайт. URL: <https://ua.igotoworld.com> (дата звернення: 13.10.2023)

24. Природні умови регіону досліджень: веб-сайт. URL: <https://kman.org.ua> (дата звернення: 15.10.2023)

25. Супутникова зйомка «Міського парку культури та відпочинку» в м. Звягель: веб-сайт. URL: <https://www.google.com> (дата звернення: 13.10.2023)

26. Мотузково-канатний комплекс: веб-сайт. URL: <https://zakarpattva.net.ua> (дата звернення: 20.10.2023)

27. Влаштування території скейт парку: веб-сайт. URL: <https://glav.com.ua> (дата звернення: 19.10.2023)

28. Влаштування літнього кінотеатру: веб-сайт. URL: <https://www.audiodim.com.ua> (дата звернення: 24.10.2023)
29. Приклад дорожнього покриття: веб-сайт. URL: <https://bruk-design.net> (дата звернення: 14.10.2023)
30. Кучерявий В.П. Ландшафтна архітектура / В.П. Кучерявий. – підруч. / В. П. Кучерявий. – Львів : Новий Світ, 2017. – 521 с.
31. Асфальтове покриття та бруківка: веб-сайт. URL: <https://midviy.ua> (дата звернення: 14.10.2023)
32. Правила утримання зелених насаджень міст та інших населених пунктів України: веб-сайт. URL: <https://ips.ligazakon.net> (дата звернення: 10.10.2023)
33. Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 14.10.2023)
34. Кушнір А. І. Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт з дисципліни «Садово-паркове будівництво» 4-е видання, перероблене та доповнене А. І. Кушнір, О. А. Суханова. К.: НУБіП, 2019. 84 с.
35. Ландшафтна архітектура : довідник термінів / В.П. Кучерявий, Р.Б. Дудин, Т.М. Левусь. Львів : Компанія «Манускрипт», 2010. 156 с.
36. Природа Новоград-Волинського району. С.П. Дорошкевич, П.О. Дорошкевич. К., 2018. 36 с.
37. Петрова ІВ. Дозвілля в зарубіжних країнах. ІВ. Петрова. К. Кондор, 2005. 408 с.
38. Копієвська О.Р. Паркова робота з різними категоріями населення / О.Р. Копієвська // Писвіт. 1997. № 1.
39. Величко В.В. Організація рекреаційних послуг. В.В. Величко. Х. ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. 202 с.
40. Копієвська О.Р. Використання сучасних рекреаційних технологій у парковій індустрії / О.Р. Копієвська // Матеріали міжнародної наук.-практ. конф. «Педагогічні та рекреаційні технології в сучасній індустрії дозвілля» (4-6.06.2004 р.). К. : КНУЖіМ, 2004. 182 с.

41. Державна програма розвитку парків культури і відпочинку в Україні: нормативні матеріали Міністерства культури і мистецтв України. К., 1996.

42. Сучасний стан і перспективи розвитку ландшафтної архітектури, садовопаркового господарства, урбоекотології та фітомеліорації : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 4-5 квітня 2019 р.) Львів, НЛТУ України, 2019. 334 с.

43. Реконструкція та благоустрій зелених зон з чого почати та як успішно втілити проект: Посібник місцевої влади та громадськості / Б. Синько, Ю. Огаренко. Київ, 2021. 100 с.

44. Київ: Енцикл. справ. Видав. 2-ге / Під ред. А.В. Кудрицького. К.: УСЕ, 1985. 759 с.

45. Кузнецов С.І. Паркознавство. С.І. Кузнецов: підруч. С.І. Кузнецов. Київ : НАКККіМ, 2019. 196 с

46. Каранда А. О. Історичний досвід формування садів і парків філософської та психоемоційної спрямованості. Сучасні проблеми архітектури та містобудування. 2019. № 53. 188. 197 с.

47. Войко Н. Ю., Каранда А. О. Генеза тематичних просторів та їх значення в структурі міста. Проблеми теорії і історії архітектури України. 2018. №18. 285-292 с.

48. Войко Н. Ю., Каранда А. О. Вплив природних та штучних чинників на психоемоційний стан людини. Містобудування та територіальне планування. 2019. – №69. 45-56 с.

49. Карпенко П. Ю. Основи методи містобудівної оцінки території. Містобудування та територіальне планування. 2010. – №37. 188-202 с.

50. В'язовська А. В. Методичні засади планувальної організації водно-зелених територій міста: дис. канд. архітектури: спец. 18.00.04 «Містобудування та ландшафтна архітектура». Київ: КНУБА, 2019. 230 с.

НУБІП України

ДОДАТКИ

Додаток А

Функціональне призначення території

Таблиця А.1

№	Функціональне призначення території	Тип маршруту	Задана кінематика руху в межах маршруту	Фактори що спонукатимуть до руху в межах заданого маршруту	Фактори що спонукають відвідувачів до відпочинку і зупинки руху в межах заданого маршруту
1.	Головна алея/вхідна зона	головний	Логічно-послідовна, у вигляді променя	в логічній послідовності наростання руху, по лініях, до того, що збуджує цікавість	умови комфорту та відпочинку, можливість більш повного сприйняття об'єкту, досягнення оптимального положення
2.	Дитяча зона	другорядний	у вигляді променів	наростання руху, по лініях, до того, що збуджує цікавість	можливість більш повного сприйняття об'єкту, досягнення оптимального положення
3.	Прогулянкова зона	прогулянковий	у вигляді дуги, обхідна	не поспішаючи, обхідним шляхом, для відчуття захвату досягнутої висотою, для відчуття зміни простору, до того, що красиво, живописно	умови комфорту, можливість більш повного сприйняття виду, можливість зосередитися
4.	Зона відпочинку	другорядний	у вигляді променя та дуги	в логічній послідовності	умови комфорту, можливість більш повного сприйняття виду
5.	Центральна зона	другорядний	у вигляді променя та дуги	для відчуття руху, що приносить задоволення, прагнучи до зміни	можливість більш повного сприйняття виду, досягнення оптимального положення, умови комфорту

НУБІП України

Додаток Б

Просторова характеристика території об'єкту

Таблиця Б.1

№	Просторова характеристика території об'єкту	Функціональне призначення території	Просторова якість	Очікуваний психоемоційний настрій території (чим буде забезпечуватись)
1.	Відкритий простір (46,5%),	Центральна зона	Простір задоволення, завершений сам в собі, спонукає до відпочинку.	Розрядка (Плавні лінії. Форми вигнуті і просторі. Приємні і зручні обриси. М'яке світло. Об'єми насичені спокійними кольорами – білий, сірий, коричневий, голубий, зелений).
		Дитяча зона	Простір збуджуючий, викликає відчуття розширення, спонукає до руху, має велику площу для активності.	Динамічна дія (Потужний конструктивний ритм. Концентрація уваги на фокусній точці дії – атракціони. Масивні матеріали. Сміливі форми.).
		Зона відпочинку	Простір розкривається, приносить задоволення, має орієнтацію назовні.	Споглядання (Простір просторий. Спокійні нейтральні кольори. Низькі приглушені потоки звуків, які не сприймаються свідомістю.)
		Головна алея/вхідна зона	Простір збуджуючий, викликає відчуття стрімкого розширення, спонукає до руху, має орієнтацію всередину.	Динамічна дія (Потужний конструктивний ритм. Концентрація уваги на фокусній точці дії – фонтан. Сильні прості кольори. Масивні матеріали. Сміливі форми.).
2.	Напіввідкритий простір (33,3 %)	Прогулянкова зона	Простір хвилястий, спонукає до руху.	Розрядка (простота, плавні лінії, знайомі об'єкти і матеріали, горизонтальність, приємні і зручні обриси, м'яке світло, заспокійливий звук.)
		Центральна зона	Простір статичний, має орієнтацію назовні, завершений в собі.	Додати елементи, що будуть стимулювати задану емоційну реакцію та підкорити простір об'єкту.

		Зона відпочинку	Простір обмежений, спонукає до відпочинку	Споглядання (Весь простір заспокійливий і скромний. Відсутність відволікаючих різких контрастів. М'яке розсіяне світло. Простір забезпечує відчуття ізолюваності, усамітнення, відчуженості, безпеки, спокою).
3.	Закритий простір (20,2%)	Головна алея/вхідна зона, Центральна зона	Простір обмежений, створює відчуття вакууму та захищеності.	Споглядання (Весь простір заспокійливий і скромний. Відсутність відволікаючих різких контрастів. Простір забезпечує відчуття ізолюваності, безпеки, спокою).